

**Illustrissimi Marchionis Scipionis Maffei Historia
Theologica Dogmatum Et Opinionum De Divina Gratia,
Libero Arbitrio Et Prædestinatione**

Maffei, Scipione

Francofurti ad Mœnum & Moguntiae, 1756

Liber VII. Complectitur notitiam Pelagianorum, expositionem opinionum
ipsorum, earúmque proscriptionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95061](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95061)

stitueretur Apostolorum, Orbisque universi illi cura demandaretur.¹

Quo igitur pacto fieri jam possit, ut se è gremio Ecclesiae non excedere, neque à fidelium consortio disjungere contendat is, qui tueretur propositiones à D. Petri successoribus in re fidei damnatas, qui solennia S. Sedis edicta ad universos Christianos transmissa, ab Ecclesia, & Episcopis undique cum veneratione, & plausu excepta accusat, & impugnat? Exuat tantisper præjudicatas opiniones, & studia

contraria, quisquis nobilem habet sincerumque animum! paucasque illas à nobis adductas auctoritates, quarum aliquæ hætenus nec allatæ, nec selectæ fuerunt, secum reputet! Considerent etiam homines jamtum à Catholicâ communione separati, an harum vi non evanescant, atque in antecessum non confutata ex illo jamtum tempore jacuerint responsiones illæ, & defensiones, quas celeberrimi ipsorum Scriptores commenti sunt, variæque variis temporibus proposuere.

(1) Adv. Jud. lib. 1. tom. 1. p. 677. αὐτὸς πρῶτος γινώσκων τὴν Ἀποστολὴν, καὶ τὴν ἀνεκμύνην ἐν χειρὶ Θεοῦ ἵσταται.

FINIS LIBRI SEXTI.

HISTORIÆ THEOLOGICÆ

LIBER VII.

Completitur Notitiam Pelagianorum, Expositionem Opinionum ipsorum, eorundemque Proscriptionem.

NOVAM hæc materia faciem induit sæculo quinto, suique omnimoda & Opinionum, & Controversiarum facta immutatio. Siquidem cum hætenus oppugnatum ab hæreticis fuerat liberum hominis arbitrium, eamque ob causam Patres, quò id tuerentur, paribus studiis calammum strinxerant; hoc contra ineunte sæculo emergere cœpit Pelagiana hæresis, quæ vice versâ oppugnatum ibat Divinam gratiam. Quare necessum erat, ut feliciora Christianorum ingenia ad hanc propugnandam sese converterent. Pelagius primus tanti mali author, è Scotiâ oriundus erat, teste Hieronymo. Monachus erat; non item Sacerdos, nec Clericus. Romam periiit sub finem quarti sæculi, diuque ibidem moratus fuit. Erroris sui semina spargere cœpit clanculum, atque sub magnæ Religionis specie. Marius Mercator in *Commonitorio* affirmat, ¹ hausisse ipsum erroris principia à Syro quodam, nomine Rufino, ac præ ceteris à Theodoro Episcopo Mopsvesteno in Ciliciâ; quippe qui jamtum cœperat hanc excitare quæstionem, venenumque istud in vulgus spargere. Ad annum 410. aut saltem circa id tempus, in Africam, indè in Palæ-

stinam, atque post annos complures se Romam contulit. Româ porro anno 418. ejici Pelagium, & Celestium, solenni edicto jussit Imperator Honorius, tanquam *capita dogmatis execrandi*, ² quod etiam dogma accensum fuit delictis publicis, ut loquuntur Juris-Consulti; latâ lege, ut quicumque deinceps hujusmodi opiniones promovere deprehenderetur, à quovis adduci in judicium posset, atque ad prænam deposci. Postremum, quod de Pelagio constat, illud est, actum fuisse in exilium post ultimam Synodum sub Episcopo Antiochiæ Theodoro coactam, ejus, uti & Jerosolymitani Episcopi literas vidit Mercator, quibus ad summum Pontificem de omnibus, quæ evenerant, renuntiaturum est. Quò deinde concesserit, aut quo anno obierit, exploratum non est.

2. IN Scriptis suis conatus sæpe est suam callidè regere sententiam, scopumque ex parte velare. Scimus ex D. Hieronymo, id maximè ipsum dedisse operam, ut mulierculas sibi conciliaret, subindicando, ad ipsas quoque pertinere doctrinam Ecclesiasticam; in quæstionibus etiam theologis subtilissimis, atque in illis etiam, quæ rectis æquivocationibus transformari

Pelagius mulierculas sibi conciliat

(1) Common. n. 1. Apud nonnullos Syrorum, & præcipuè in Ciliciâ à Theodoro Ec. Rufinus quondam, (leg. quidam) natione Syrus, Romam primum invexit, & Pelagium tunc decepit. (2) Pulsus ex urbe primitus capitibus dogmatis execrandi.

facillimè possunt. ¹ *Tante es liberalitatis, ut favorem tibi... apud Amazonas tuos concilies, ut in alio loco scripseris, scientiam legis feminas habere debere, idest Scripturæ.* Advertit jamtum D. Paulus, ² solenne esse seductoribus *penevare domos, & captivas ducere mulierculas*, idest in opiniones suas, ac partes easdem pertrahere. In quem locum Hilarius Diaconus ³ advertit, *omnibus hæreticis hoc convenire, ut subintrantes domos, mulieres subdolis, & versutis verbis capiant, ut per eas viros decipiant.* Mundus iisdem semper hoc in genere est moribus. Scripta Pelagii satis innorescunt, quanquam plurimae eorum pars exciderit. Extat inter Epistolas ejus prolixa quædam, quam dedit ad S. Paulinum Nolanum Episcopum anno 403. Asservatur adhuc illa ad Demetrium anni 413. adjudicata olim D. Hieronymo; & professio fidei missa ad Pontificem anno 403. ætatem tulit, missa ad Demetrium anno 413. quæ S. Hieronymo attributa aliquando est; itémque libellus fidei anno 416. Papæ, ut se purgaret, oblatus. Superfunt quoque in D. Pauli Epistolas adnotationes, quæ eadem existimantur cum illis, quæ inter Opera Hieronymiana habentur, Pelagianismo infectæ, quamvis à Cassiodoro alicubi repurgatæ. In illis orthodoxa quoque occurrit doctrina; quamobrem plura à brevi illo Commentario accepit Augustini discipulus Primasius, qui floruit sæculo IV.

Celestii veritas.

II. SOCIUM erroris indefessum habuit Pelagius discipulum suum Celestium, qui ipsius imbutus opinionibus easdem disseminavit in Africâ. Anno 412. evocatus fuit ad Concilium aliquod habitum Carthaginæ; ubi accusatus fuit à Paulino Ecclesiæ Mediolanensis Diacono, atque hæresis damnatus. Indè se contulit Ephesum, & post annos aliquot Constantinopolim, unde ejectus fuit. Mortuo summo Pontifice Innocentio, & succedente Zosimo, Celestius Romam petiit, pietatémque simulans, asserensque, promptum se fore ad omni subscribendum judicio, conabatur aliquantis per fucum facere Pontifici. Verùm ubi demum causam suam desperatam vidit, clandestinâ fugâ dilapsus est. Rediit anno 424. post mortem Zosimi, sperans, patefactum iri aliquem sibi aditum ad Celestinum. Is contrâ dedit operam, ut totâ proseriberetur Italiâ; post quæ tempora nulla de ipso amplius occurrit memoria. Scripsit quædam Opuscula in gratiam suæ hæreseos.

(1) S. Hier. Dial. con. Pel. *Verum tanta es liberalitatis &c.* Non sufficit tibi agmini tuo dedisse scientiam Scripturarum &c. in Epist. ad Ctesiph. *Quid volumus misera muliercula onerata peccatis, quæ circumferuntur omni vento doctrinæ &c.* (2) 2. Tim. III. 6. *Ex his enim sunt, qui &c.* (3) Hil. Diac. in 2. Tim. IV.

2. PERNICIOSUS nihilominus, quàm ceteri, fuit Julianus Episcopus Eclanæ, Civitatis haud multum distatæ Benevento. Immoderatum ejus erroris hujus tuendi studium, quod tantisper occuluerat, totum erupit, cum anno 418. Proscriptioni Pelagianorum à Zosimo decretæ subscribere recusabat. Quare ipso jubentede gradu suo dejectus, Italiæque finibus expulsus fuit, unâ cum aliis Episcopis eadem tabe aspersis. In Asiam minorem delatus recepit se Mopsvestiæ in asylum, ubi Theodorus eum ultro complexus est. Excessit indè postmodum, at quo cursum direxerit, non constat. Anno 428. recurrit ad Nestorium, cujus tamen subsidium nihil impedivit, quominus exturbaretur Constantinopoli, jussu Theodosii Imperatoris. Revertit in Italiam, Sixto III. ac deinde Leone sedentibus. Quoniam tamen animus in errore obfirmaverat, vanus fuit omnis conatus, quem pro sui restitutione adhibuit; quare iterum ejectus vitam denique clausit in exilio. Conscripsit plures Epistolas, & libros 4. adversus primum Augustini de Nuptiis, & Concupiscentiis, & octo adversus secundum, cujus verbosi Operis magna pars extat relata ab Augustino in prolixa illâ responsione, quam ei opposuit, quæque nondum absolutâ vitæ cursum confecit. Interpretatus est Cantica, ediditque alia quædam Opuscula, quorum Beda meminit, allatis pluribus inde sententiis. Est, qui credat, ipsius etiam esse definitiones illas, quarum multa fragmenta habemus in Libro Augustini de Perfectione, quæ plures Celestio adjudicant. Celebres etiam fuere illo ævo 5. libri, quos Theodorus Mopsvestenus contra peccati originalis assertores ediderat.

III. TRANSITURI jam ad Sectæ hujus dogmata, si suo ea à capite reperere volumus, necesse habemus consulere D. Hieronymum, quippe qui primus adversus illa stylium acuit. Scribens in Hieremiam, lib. 4. in Præfat. ait: *Subito hæresis Pythagoræ, & Zenonis ἀπαθείας, καὶ ἀναπαρνήσις, id est impassibilitatis, & impeccantiæ, quæ olim in Origene, & dudum in discipulis ejus cepit reviviscere; & non solum in Occidentis, sed & in Orientis partibus sibilare, & crescere per dies singulos, dum secretò doceant, & publicè negant.* Sic in Epist. ad Ctesiph. n. 1. asseruit, hæresin hanc omnium hæreticorum venena complexi, quæ de Philosophorum, & maxime Pythagoræ, & Zenonis principis Stoicorum fonte manarunt.

Hæresis Pelagianæ origo.

Atque

Atque hinc est, quod laudaverit dictum illud Tertulliani: *Philosophos* extitisse *Patriarchas hereticorum*, idest Progenitores. Discamus itaque, natam esse Pelagianam hæresin ex eo, quod ejusdem Patroni nimio ferebantur studio in Pythagoræ, & Stoicorum placita, atque in illam opinionem, quod possit Sapiens virtutis ope acquirere *impeccantiam*, idest vitam omnis peccati immunem; & *animi in omni fortunâ constantiam*, idest facultatem pravorum omnes animi motus se solo extirpandi, quod tantundem est, ac reddendi se *impeccantem*, & *impeccabilem*. Phrasi Ecclesiasticâ, ac potissimum Augustinianâ, ut libro 2do vidimus, id appellavimus *acquirere justitiam*, & *justitiæ perfectionem*, idest, non vincere solum concupiscentiam, sed etiam extinguere, neque ulli amplius luctat interiori subiacere.

2. HABEMUS ex Laërtio, fuisse hanc ipsissimam opinionem Zenonis, & Stoicorum. ¹ *Sapientem esse sine perturbatione animi*, propterea quod lucti non possit; immò ne dolori quidem fore obnoxium, cum Divinum quid ac ipsum quasi Deum in se habeat. Majus quiddam ausus est Seneca: ² *Est aliquid, inquit, quo sapiens antecedit Deum; ille naturæ beneficio; non suo sapiens est. Ecce res magna! habere imbecillitatem hominis; securitatem Dei*. Affirmavit aliâ Epistolâ: ³ *Jovem plus non esse, quam bonum virum*. Splendida hæc & plausibilis insania Pelagianorum rapuit animos. Hinc agebat de illis Hieronymus: ⁴ *Quæ... potest admissa major esse temeritas, quam Dei sibi non dicam similitudinem, sed æqualitatem vindicare... Perturbationes, (omnes) asserunt, extirpavi posse de mentibus, & nullam fibrâ, radicemque vitiorum in homine omnino residere, meditatione, & assiduâ exercitatione virtutum*. Quibus opposuit Vir sanctus sententiam Ecclesiastici: *Quid gloriaris terra & cinis?* & illud Apostoli: *Videte aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee; & iterum: Non enim quod volo, hoc ago, sed quod nolo, id operor. Si quod non vult, operatur, quomodo stare potest hoc, quod dicitur, posse hominem sine peccato esse, si velit?*

3. ELUCET hinc, Pelagianos, eorumque confutatores, per *τὸ ἢ sine peccato*, læpe non intellexisse solum sine peccato proprio, ac voluntario; sed etiam sine involuntario, & improprio; hoc est, quod ho-

mo omnino extinguat concupiscentiam, ejusque pravorum motus; quæ erat stolidâ illa arrogantia, quâ directè repugnabant Divo Paulo, qui cum esset vas electionis, consequbatur quidem operari bonum, ut vidimus, non irem perficere. Atque id causæ est, cur quandoque dicerent cum Joviniano: ⁵ *eos, qui plenâ fide baptismâ consecuti sunt, tentari ultrâ, & peccare non posse*. Ridebat tamen ipsos Augustinus, quod prætenderent, *esse in hominis potestate, non pati communes infirmitates*. ⁶ Ridebat etiam Julianum, quod ⁷ *tantum in Cælo jam inter Angelos immortaliter habitans, verba infirmitatis, & mortalitatis irrueret*. Quare haud injuriâ eos comparabat Hieronymus Lucifero dicenti: *Similis ero Altissimo*. ⁸

4. Et verò adducebat Pelagius dictum quoddam Sixti Pythagorei, quod nempe homines ⁹ *purè & sine peccato viventes similes fiant Deo*; & Celestius asserbat: ¹⁰ *Si anima non potest esse sine peccato, ... & Deum subiacere peccato, cujus pars, hoc est anima, peccato obnoxia sit*. Idquod ejus Sectatores ¹¹ perinde intelligebant, ac si ejusdem naturæ animam, & Deum, & partem Dei dixisset animam. Nascebatur hæc insania à Pythagoreis, & Stoicis. Atque hic erat sensus effati illius Zenonici paulò antè recitati: *habere Sapientes quasi Deum in se ipsis*; atque alterius illius: ¹² *idem esse Deum, & mentem*. Hoc sanè pacto Pelagiani confundebant inter se Theologiam gentilem, & christianam, nec unam, nec alteram intelligentes. Enimverò quando Philosophi agebant, Dei partem esse animam, non id intelligebant de vero illo Deo, quem se agnoscere profitebantur Pelagiani; sed Dei loco habebant consuetam à se animam mundi, (*) atque hujus universalis animæ hominum mentes esse partes contendeant. Unde quomodo erat possibile consociare hoc systema cum systemate christiano, & Scripturæ.

IV. ATQUE ita rem se habere, faciemus jam manifestum, quò melius intelligatur, quàm meritò primos Pelagianismi fontes à Pythagorâ, & Zenone derivavit Hieronymus. Proditum habemus à Laërtio, extitisse Pythagoram, *mundum esse animatum*, ¹³ & *intelligentem*; item animam *nostram esse immortalem, quandoquidem & id, à quo abstracta est, sit immortale*. Scimus ex

Pythagorei sunt origo hæresis Pelagianæ.

(1) Laërt. in Zenon, ἀπαρτὶς εἶναι τὸν σοφὸν διὰ τὸ ἀνεμπύκτων εἶναι. ἔδὲ μὴ λυπηθῆναι τὸν σοφὸν &c. διότι τὸ εἶναι, ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ἀντικεινὰ. (2) Sen. Ep. 53. (3) Ep. 73. (4) Ep. ad Ctes. n. 1. (5) S. Hier. Dial. 3. Tu cum Joviniano loqueris &c. (6) cont. Jul. l. 2. n. 23. (7) l. 6. n. 40. (8) Ep. ad Ctes. (9) ap. Aug. de Nat. & Gr. n. 77. (10) de Gest. Pel. n. 42. (11) ibid. n. 65. (12) Laërt. in Zen. ἐν τῇ εἰρήνῃ οὖν, καὶ νῦν. (*) constant hæc ex Cic. l. 1. de Nat. D. & P. Morgues dans le Plan de la Théologie payenne. (13) in 1st yth. γινώσκου ἐξ αὐτῶν κόσμον ἐμψυχον, νοερον &c. ἀθάνατον τὴν εἰναι αὐτὴν, ἐπειδήπερ καὶ τὸ ἀπὸ αὐτῆς ἀπασθεν, ἀθάνατον τὸ εἶναι.

Minutio Felice, ex Salviano, & Lactantio, Pythagoram¹ ita definiisse Deum: *Animus per universas mundi partes, omnemque naturam commeans, atque diffusus; ex quo omnia, quae nascuntur, animalia vitam capiunt.* Quare praecclare ait Cicero:² *Pythagoras, qui censuit, animum esse per naturam rerum omnem intentum, & commean-tem, ex quo nostri animi carperentur, non vidit distractione humanorum animorum dis- cerpi, & lacerari Deum.* Revocatur hic nobis in memoriam Archonticorum hæ- resis, qui in eadem, ut videtur, erant opi- nione; siquidem Author ille ignotus, qui audit *Prædestinatus*, affirmat, demonstrasse adversum illos Dioscorum Episcopum,³ *Unum & Verum Deum in partes substantia- les dividi omnino non posse.*

2. Ab hac doctrinā non deviarunt Py- thagorei veteres. Ocellus satis celebratus à Platone in *Tract. de Naturā Universi*⁴ scripsit, *movēri omnia ab Universo, & con- servari, & commentari; atque ab eodem vitam & animam habere.* Etiam Zeno hau- sit à Pythagorā:⁵ *totum mundum esse ani- mantem, viventem, & compotem rationis, omnemque ejus partem penetrari à mente, uti in nobis fit ab animā.* Animatum esse ipse cum reliquis Stoicis ab ipsā nostrā repe- rebat animā, quippe quæ ex ipso descripta esset. Brevissimè Arianus in Epictetum:⁶ *Tu es fragmentum à Deo avulsum; aliquam ejus partem habes in te ipso.* Et M. Antoninus Imperator:⁷ *Mens cujusque Deus est, atque ex eo ad nos manavit.* Testis est Plutarchus, communem Stoicorum fuisse opinionem: *mundum, astra, & terram Deum esse.*⁸

3. CREDERES cum aliis, omnia hæc merum esse Platonismum: verum ita non est. Quandoquidem Plato mundum aje- bat *animatum*, at simul à Deo *fabricatum*, ac proinde ab eodem distinctum.⁹ Secu- tus est Thaleten, qui mundum appella- bat *Opus Dei*;¹⁰ & Timæum,¹¹ qui ta- metsi Pythagoreus, *Mundum* tamen asse- rebat à Deo *conditum*; quanquam non sine materia, nullā apud ipsum creationis ex- tante ideā. Verum est, objectam fuisse Pla- toni opinionis inconstantiam à Vellejo

apud Tullium,¹² quod videretur alio lo- co dixisse: *Mundum Deum esse.* Videatur Plutarchus in *Quæst. Platon.* Reapse ta- men quivis pro verā ejus sententiā habuit eam, quæ legitur in *Timæo*: *Deum esse conditorem,*¹³ & *Patrem universi, artifi- cem mundi, ejusque architectum.* Itā legimus apud Cicer. in *Quæst. Acad. l. 4.* *Plato, ex materiā in se omnia recipientem mundum esse factum à Deo sempiternum, existimat.* Plu- tarchus de animæ procreatione loquens ait:¹⁴ *Præstat igitur credere Platoni, & dicere, mundum à Deo effectum esse.* At ex opinione Pythagoreorum Deus, quem etiam, & cum primis Poëtæ, Jovem nun- cupabant, erat ipsa hæc tota, quā latè patet, universitas. Ex Platoniorum con- trā opinione Deus erat Ens diversum, & separatum, quod ipsum mundum hunc coagmentarat, *Materiā in incertum flu- tuante ad motum ordinatum redactā.*¹⁵ Sic & intellectum tribuebat Plato non mun- do, sed Deo; & cum statueret, *duo princi- pia, Deum nimirum, & Materiam*; non ta- men materiæ tribuebat esse causam, & men- tem; sed Deo.¹⁶ Ex quo consequitur, non censuisse ipsum, animas nostras Dei por- tionem esse. Cui nil officit, quod poste- riore ævo Platonici unus vel alter, qui utramque inter se sectam confudit, secus fuerit locutus. Quemadmodum de Ploti- no refert Porphyrius, dixisse¹⁷ eum jam morti vicinum, *id se nunc agere, ut Deum, qui intra nos est, propellat versus Divinita- tem, quæ est in Universo.* Quæ sententia Pythagorea potius est, quam Platonica. Docuit etiam Plato, *Deum esse incorporeum*; uti & animam hominis, quā in sententiā etiam fuit Aristoteles.¹⁸ Non tamen id- circo censuerunt, ipsam esse ab illo avul- sam, partemque Divinæ Substantiæ; ne- que eò unquam eluctari hominem, ut quodam modo se Dei similem efficiat, ani- mo ab omni motu ac perturbatione exem- pto. Non itaque ex Platone, sed ex Py- thagoreis, & Stoicis etiam Priscillianistæ hauserunt; qui, ut author est Augustinus, credebant,¹⁹ *animas ejusdem esse naturæ, atque substantiæ, cujus est Deus.* Accidit ta-

(1) Lact. Div. Inst. l. i. c. 3. Min. Fel. Pythagora Deus est animus per universam &c. ex quo etiam ani- malium omnium vita capitur. v. Salvian. pag. 1. (2) de Nat. D. l. i. (3) Prædest. l. i. c. 20. (4) Ocell. Lacan. περί της τῆς πάντος φύσεως. esp. i. ἀγεται γὰρ τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς πάντος, καὶ σώζεται, καὶ συνεμοσται, καὶ βίον ἔχει, καὶ ψυχὴν. (5) Laërt. in Zen. τὸν ἐλοι κόσμον ζῶντα ὅτι, καὶ ἐμψυχον, καὶ λογικόν &c. ὡς αἰπὰν αὐτῷ μέρος διχροντος τῆς νῦν, καθάπερ ἐφ' ἡμῶν τῆς ψυχῆς &c. ἐμψυχον δὲ, ὡς ὅλον ἐκ τῆς ημετέρας ψυχῆς, ἐκείδον ὡς ἀποσπασμάτων. (6) l. 2, c. 8. οὐ ἀπόσπασμα εἰ τὸ θεῷ ἔχουσ τι ἐν αὐτῷ μέρος ἐκείνου. (7) M. Ant. l. 12. n. 16. ὅτι ὁ ἐκάστῃ νῦν θεός, καὶ ἐκείδον ἰβήσῃ. (8) Plut. de Plac. Phil. l. i. θεὸν καὶ κόσμον, καὶ ἀστέρων, καὶ τῆς γῆς λίγους. (9) Laërt. in Plat. ὑπὸ θεῷ κατασκευασμένος ἡμψυχὸν τε εἶναι. (10) Laërt. in Thal. ποιήμα γὰρ θεῷ &c. (11) Tim. de Mund. Anim. ποιήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ ἐξ ἀπάσης τῆς υλῆς. (12) l. i. de Nat. Deor. (13) Plat. Tim. ποιήσῃ καὶ πατήρ τῶν τῶ πάντος, δημιουργὸς τῷ κόσμῳ, καὶ τεκταμένοντος αὐτόν. (14) Plut. περί της ἐν Τιμ. &c. βέλτιον ἐν Πλάτωνι περὶ τοῦ κόσμου ὑπὸ θεῷ γεγονέναι λέγειν. (15) Laërt. in Plat. ἀτακτος δὲ ποτε αὐτὴν κινεμένη ἀπὸ τῆς θεῷ φασὶν εἶναι συναρξήσας ἰσῶν, τὰς αὐτῆς κρείττονα ἡγνοῦ- μιν. (16) εἰς δὲ τῶν πάντων ἀπὸ φύσεως ἀρχῆς, θεὸν, καὶ υλὴν, ἢ καὶ τὴν πρότερον ὄντα, καὶ αἰτίαν. v. Plut. de Anim. Procr. (17) Porph. Vit. Plot. pag. 2. φησὶς περὶ αὐτῶν τὸν ἐν ἡμῖν θεὸν ὡσαύτως πρὸς τὸ ἐν τῷ πατρὶ θεῷ. (18) Laërt. in Plat. δοκῶ δ' αὐτῷ τὸν θεόν, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν, ἀσώματος εἶναι. in Arist. τοὺς δὲ θεοὺς ἀσώματος ὡς φησι καὶ ὁ Πλάτων ... καὶ τὴν ψυχὴν δὲ ἀσώματος. (19) Aug. de Hæres. hær. 70.

ratores. Sed verè Paulus ad plures hic respicit Poëtas, & non ad unum solum, quemadmodum disertis verbis ipse declarat.¹ Ac primò quidem eò refertur dictum illud: *In ipso vivimus, movemur, & sumus*; quippe quod ipsissimis penè verbis reperitur in antiquo illo Jambico, quod relatum fuit, nullà loci, ex quo desumptum est, factà mentione:

*Vivimus autem in ipso mortales, & movemur.*² Sic Æschylus, quem non Poëtam solum, sed etiam Pythagoreum Cicero vocavit,³ talem se ostendit, cum agebat:

*Jupiter Aer est, Terra est, Caelum est, Omnia est, & siquid his est superius.*⁴

Eandem fuisse affirmat Herodotus sententiam Persarum,⁵ qui totum Celi ambitum vocabant Jovem, ipsique sacrificabant in summis montibus, quod majorem ejus partem illi viderent. Infederat etiam hæc idea Cananæorum animos, quare Deus vastari jussit loca illa, in quibus adorabant⁶ Deos suos super montes excelsos, & colles. Apparet hinc, quàm longè à Philosophicâ abfuerit idea popularis, & communis de Jove; quippe quæ eundem repræsentabat sibi specie hominis supra nubes eminentis, qui manu teneret fulmen, & torqueret; adeò quidem, ut qui nostrâ ætate detexit, non provenire è nubibus fulmina, sed ex imo in altum propelli, evasurus non fuisset inquisitionem illorum temporum, quæ instituebatur Athenis in Areopago. Quasi nimirum id genus homo arma maximè propria, verissimùmque Divinitatis attributum extorquere voluisset Jovi è manibus, quem proprio quasi cognomine vocabant *Tonantem*. Leviore multò de causa tribunal hoc sententiam tulit in re Religionis, cum urbe ejecit, exiliòque multavit Stilponem Philosophum, propterea solum, quod dixerat, *simulacrum Palladis, à Phidiâ fabricatum, non esse Deum*.⁷ Meliùs tamen multò, quàm ipsi etiam Philosophi, ob oculos posuit Greg. Nazianzenus, mundum finitum esse, Deum verò infinitum, cum dixit:⁸ *Ipse in totâ hæc rerum universitate est, & extra illam est*. Neque omitemus versus illos Euripedis, qui sunt apud Stobæum, & alios, & habentur latinè in Cicerone:⁹

Vides sublime fustum, immoderatum æthera?

Qui tenero terram circumvectu amplectitur?

Hunc summum habeto Divum; hunc perhibeto Jovem!

Quo factum est, ut existimârit Euripedes, omnem animum, omnem mentem esse, id quod docemur ex Tusculanis:¹⁰ *Ergo animus, qui, ut ego dico, Divinus est, ut Euripedes dicere audeat, Deus*. Ità Theon:¹¹ *Euripedes Poëta dixit, cuiusque nostrum mentem Deum esse*.

2. Atque ut ad locum Pauli redeamus, adducitur sub ejus finem medius quidam versus Arati, qui ad id, quod omnia Jovis plena sint, adjunxerat, nos ejus esse progeniem; quo loco interpretatur Clem. Alexandrinus: *per creationem*;¹² atque hoc sensu verè Apostolus retulit verba Arati, non sensu Philosophorum, aut Poëtarum, neque illo, quem piæ se ferunt versus, quos Pythagoræ ipse etiam Alexandrinus, aut alteri cuidam Pythagoreo alii passim tribuunt, ubi legitur:¹³ *Divino genere sati sunt mortales*; neque sensu Hesiodi, aut Homeri, quando Jovem plus vice simplici vocant

*Patrem hominumque, Deumque.*¹⁴

3. ETIAM de immensitate Dei dicti Gentiles consonare videntur cum phrasi Scripturæ, in quâ habetur:¹⁵ *Putasne, Deus è vicino ego sum, dicit Dominus, & non Deus de longè? Si homo se absconderit, nonne eum videbo? Nunquid non Cælum & terram ego impleo? dicit Dominus*. Deuteronomii IV. 39. *Et cogitato in corde tuo, quod Dominus ipse sit Deus, in Cælo sursum, & in terra deorsum*. In Psalmis: *Si ascendero in Cælum, tu illic es; si descendero in infernum, ades. Per quæ ostenditur*, ait S. Hier.¹⁶ *Deus & forissecus, & intrinsecus, & infusus, & circumfusus*. S. Hilarius:¹⁷ *Nullus sine Deo, neque ullus non in Deo locus est. In Cælis est, in inferno est, ultra maria est*. In eandem ferè sententiam loquuntur Patres ceteri. In hæc tamen phrasi consensione hinc inter Hebræos & Christianos, inde inter Philosophos, & Poëtas, diversissimus erat ejusdem sensus, & intelligentia: quia uni de vero, immateriato, rerumque omnium effectore Deo, alii de ipso hoc universo, animato, atque animæ suæ, ex materiâ quoque productæ, parte, cum viventibus communicante intelligebant.

Ex hæcenus allatis perspicuè satis ostendisse videmur, primum errorem Pelagii, atque illum, qui ceterorum omnium radix

(1) Quidam vestrorum Poëtarum dixerunt. (2) Ζῶντες ἐν αὐτῷ θνῆσθαι, καὶ κινῆσθαι. (3) Tusc. Disp. l. 3. (4) Æsch. ap. Cl. Alex. Ζεὺς ἐστὶν αἰθέρ, Ζεὺς δὲ γῆ, Ζεὺς δ' ἀέρας, Ζεὺς τοὶ τὰ πάντα, καὶ τὴν ὑπερίσταν. (5) Herod. l. 1. τὸν κύκλον πάντα τὸ θρονῶν διακαλύπτει. (6) Deut. XII. 2. (7) Laert. in Stilp. (8) Greg. Naz. Orat. l. 1. ἐς ἐν τῷ παντὶ τῷδε, καὶ τὸ πάντως ἐστὶν ἕξω. (9) Eur. ὁρᾷς τὸ ὕψος, ποῶς ἀπειροὶ διδρα, καὶ γὰρ πῆλξ ἔχεις ὄρεας ἐν ἀγκάλαις; τῶτον νομίζεις, τῶνδε ἔχεις θεόν. (10) Tusc. Disp. l. 1. (11) Theon. Prolegm. πῆλξ ἔχεις. Ευριπίδης δὲ ποιητὴς τὸν γὰρ ἡμῶν ἐκείνῳ ἵσθαι εἶναι θεόν. (12) Arat. Phæn. init. ἡ δὲ Δίος ἀρχαία. (13) Clem. Alex. prom. l. 5. ἀπὸ δὲ δημογένητος. Pedag. l. 1. c. 10. (14) Aur. Carm. Ζεὺς γένος ἐστὶ θεογονίου. (15) Hom. Hesiod. πάντες αἰθέριον τι, θεῶν τε. (16) Jerem. XXIII. 23. Pl. CXXXVIII. (17) S. Hier. in II. c. 66. (18) de Trin. l. n. 6.

fuit, ex Pythagoræ, Stoicæque scholæ placitis reverâ manasse. Pelagianos item, cum ex principiis philosophicis deducebant, posse nos, quoniam *eiusdem naturæ esset anima, & Deus, & quoniam ipsa huius pars esset, in mortali hoc corpore reddere nos impeccabiles, nedum impeccantes, turpiter hallucinatos fuisse confusis inter se veri Dei, & commentitiæ mundi animæ ideis.*

VII. QUOD ad impeccantiam, atque impeccabilitatem attinet, vidimus jamtum ex præmissis primo Hieronymi loco, quomodo & ipse tribuerit Origeni, quod veteres secutus fuerit Philosophos. Hinc scripsit ad Ctesiphontem: ² *Vis adhuc & alium nosse tui erroris principem? doctrina tua Origenis vamusculus est.* Quo loco agebat de errore credentium, existere sine peccato hominem, posseque ad virtutem perfectam eluctari. S. Hieronymus post suas cum Rufino controversias, vocavit etiam aliquando Origenem *Anasium* Pelagianorum, ³ asseritque, propriam ipsi opinionem esse, quod *impossibile sit, humanam à principio usque ad mortem non peccare naturam; & rursus sit possibile . . . ad tantam fortitudinem pervenire, ut ultra peccare non possit.* In quibus omnino inter se pugnantibus sententiis oporteret posse dignoscere, quodnam foret genuinum idiomata Origenis, illiusque Tractatûs argumentum. Verum omni ex parte invenimus, longissime abfuisse Origenem ab eo, ut probaret præcipua confectaria, quæ ex falsâ hac atque erroneâ ⁴ hypothese derivavit Pelagius: Siquidem Origenes Catholicè sensit de peccato Origenis, docuitque, quemadmodum vidimus, quando ejus recensebamus doctrinam, non debere nos nobismet ipsis adscribere, cum bene operamur, quod ab interiore id gratiâ proveniat; non sufficere ad bonam voluntatem nostram; Divinam insuper opem requiri, majorémque ex bonâ vitâ partem ad Deum, quàm ad nos redire. S. Epiphanius cum agit de Origenianis, vitio vertit Origeni, quod ipse anam præbuerit hæresi Arianæ, non autem Pelagianæ. Quando Pelagius recenset Authores omnes, quos opinionibus suis favere contendebat, ne verbum quidem facit de Origenis; quin potius se ostendit inimicum, atque ab ejus placitis quàm alienum, dum ait: ⁵ *Et si quis aliter credit, Origenista est.* Cui major hac in re habenda erit fides,

quàm D. Augustino? Is autem in tot Operibus, quibus Pelagianorum evertit principia, ne verbulo quidem innuit, quod manassent ab Origene; faciènsque toties mentionem Origenis, nullum unquam ei tribuit errorem Pelagianum. Cum agit de ejus libro, quem inscripsit *de Principiis*, jure reprehendit asseram animarum præ-existentiam, miratus summo opere, ita loqui ⁶ *hominem in Ecclesiasticis Literis tam doctum, & exercitatum.* Cum disputat de Origenianis, postquam dixisset, vindictam ipsum ab aliis fuisse de imputatis ipsi erroribus circa Trinitatem, & Resurrectionem mortuorum, exponit, opinionem illorum in eo consistere, quod arbitrarentur, debere omnia ad suum aliquando reverti principium; ac proinde etiam damnatos, & demones post longam annorum seriem reponendos esse in statum pristinum. At ne voculâ quidem innuit, habere quid hanc hæresin cum Pelagianâ commune. Ipse etiam Hieronymus hujus peccati non infimulat Origenem, dum pluribus locis ejus errores enumerat. Epistola ad Vigilantium affirmat: ⁷ *errasse ipsum de Resurrectione corporum, errasse de animarum statu, de diaboli penitentia, & quod his majus est, circa Filium Dei, & Spiritum Sanctum;* at non circa liberum arbitrium, aut gratiam. Quin potius disertissimis verbis ratum habuit modum, quo Origenes explicaverat obdurationem Pharaonis, eamque difficultatem enodârat. Prodiit admodum nuper Synodica Theophili Alexandrini, inventâ in insigni Codice versione Hieronymianâ. Initium ejus hoc est: ⁸ *Arbitror, quod ante nostras literas velox ad vos fama pertulerit, quosdam in monasteriis Nitriæ Origenis hæresim ferere, &c.* Pergit deinde ejus enumerare errores, at ne gry quidem meminit de præsentis argumento. S. Hieronymus scribens contra Joannem Hierosolymitanum Episcopum reducit illos ad octo capita, ⁹ & nullum eorum favet Pelagio, immò postremum illis è diametro est oppositum. Demum in Epist. ad Avitum p. 910, accuratum, prolixumque catalogum pertexens omnium, eorumque plurimorum errorum, qui juxta ipsum in libris *πρὸ ἀρχῶν* à Rufino mutilatis, & non emendatis, continebantur; ut quemadmodum ipse sub finem loquitur: *Siquis eos voluerit legere, ¹⁰ quæ sibi cavenda sint, noverit, nihil admodum memi-*

(1) Aug. de Gest. Pel. n. 67. (2) Hier. Ep. ad Ctes. edit. Ver. t. 1. Ep. 133. n. 3. (3) Dial. 3. ad fin. Transire ad Anasium vestrum. -- In Proem. Dial. (4) vid. Prælim. ad Euf. Comm. in Psalmos, p. 30. (5) ap. Aug. de Gest. Pel. n. 10. (6) de Civit. l. 11. n. 23. ubi: plus quàm dici potest, miror, hominem in Ecclesiasticis Literis &c. Aug. de Harr. n. 43. sed qui eum defendunt . . . purgatos, atque liberatos regno Dei, lucique restitui. vid. de Civ. D. l. 21. n. 17. (7) Hier. Epist. in edit. Ver. 61. n. 2. item n. 85. Ep. 3. Origenes fortissimè responderet &c. (8) Hier. ed. Veron. t. 1. pag. 537. (9) ad Pamach. adv. err. Jo. Hieros. (10) Ep. ad Avit. p. 910. Quisquis igitur hos voluerit legere . . . legat prius hanc librum, & antequam ingrediasur viam, quæ sibi cavenda sit, noverit. &c.

nir eorum, quæ hæresin spectare possint Pelagianam. Quid ? quod refert dictum quoddam eidem vehementer contrarium: *Deam in certamen & luctum animas develiquisse, ut intelligant, plenam, consummatamque victoriam non ex propria se fortitudine, sed ex Dei gratiâ consecutas.*

Erronei Pelagii.

VIII. UTCUNQUE jam se res habeat falsa, philosophicæ præventio, quam hætenus in Pelagianis agnovimus, invenit secum duos alios errores, qui deinceps præcipuum fuerunt & disceptationum, & anathematum argumentum. Scilicet, non dari peccatum originis; neque ad vitam bonam & perfectam opus esse gratiâ. Christiana dogmata de peccato originis, de necessitate Divinæ gratiæ ad resistendum concupiscentiæ, & quid promerendum, evertabant prorsus suppositam Divinitatis portionem, chimericam ab omni peccato immunitatem, ac prætersam in arbitrio potestatem non frænandi modò, sed & abolendi pravos motus animi. Quare necessum erat negari à Pelagianis noxam originariam, impugnarique necessitatem gratiæ. Hinc dixit Augustinus: ¹ *Tria sunt, ut scitis, quæ maxime adversus eos Catholica defendit Ecclesia; quorum est unum, gratiam non secundum merita nostra dari, quoniam Dei dona sunt... alterum est, in quantacumque justitiâ sine qualibuscumque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem vivere; tertium est, obnoxium nasci hominem peccato primi hominis &c.* Alio libro ² pariter dixit: *Tria esse mala, quæ Pelagiani insinuarent, ut homines incautos & ineruditos in errorem impellant: ut negent originale peccatum... ut dicant, gratiam Dei secundum merita nostra dari, ac si gratia jam non sit gratia; & ut dicant, Sanctos in hac vitâ non habuisse peccatum.* Catholici è contrario asseriebant: originale peccatum... gratiam Dei super liberum arbitrium omne antecedere meritum... Sanctos non vixisse sine defectibus, perfectamque justitiam, quæ non possit habere peccatum, in aliâ vitâ futuram eis, qui justè hic vixerint, præmium.

2. VERUNTAMEN, quemadmodum culpæ originariæ, & necessitatis gratiæ inficiatio magis incurrebat in oculos, atque apertius, subruebat christianorum dogmatum systema, neque ullo pacto aut propugnari, aut sane explicari poterat, in binis potissimum his quæstionibus controversiæ cœpit constitui *ἡ ἀποκρίσις*. Immo hæ duæ nefariæ semper, manifestæque hæreseos postulatae fuere, alia verò in falsarum porius,

temerariarumque opinionum censui collocata; ac proinde ab Augustino interdum in medio relicta, cum maxime è re esset Catholica duas alias extirpari. Sub finem libri de perfect. Just. scripsit: *Siquis existimet, esse statim quendam justorum omnis exempti peccati, hunc refragari S. Joanni docenti: 4 Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est. Quod si verò quis interpretabitur S. Joannem de fomite concupiscentiæ, solumque intelliget, non habere eos peccatum voluntarium, nã is creditu difficilia loquitur; quandoquidem in Oratione Dominicâ, quæ etiam à Viris sanctissimis persolvenda est, dicitur: Dimitte nobis debita nostra! & à S. Jacobo: 5 In multis offendimus omnes. Nihilominus non nimis hic existimabat reluctandum. Immo non vacabat ei disquirere, an possibilis hæc in vitâ esset perfectio; modò inconcussum quis teneret, quòd quando-cumque demum ea obtenta fuerit, non sit obtenta nisi per gratiam Divinam. 6 Ubi & quando, ait, plenissimâ justitiâ perficiantur, non nimis curo; ubicumque autem, & quodcumque perfecti fuerint, non nisi gratia Dei per J. C. D. N. perfici posse confirmo. Eodem libro: Nam neque illud nimis curo, utrum fuerint hic aliqui, vel sint, vel esse possint, qui perfectam, cui nihil addendum esset, charitatem consequerentur, quoniam id, quod voluntate humana adaptâ per Dei gratiam fieri posse confiteor, & defendo, quando, vel ubi, vel in quo fiat, nimium certare non debeo. Quando itaque Pelagiani dicebant: 7 posse naturam humanam per se ipsam vim voluntatis, & sine adjutorio Dei justitiam perficere, maxime præ ceteris Augustino displicebat vox illa blasphemia: posse id fieri sine adjutorio Dei. 8 Nam qui dicunt, esse posse in hac vitâ hominem sine peccato, non est eis continuò incauta temeritate obfistendum; & hoc quidem, quia oportet primum inquirere in sensum propositionis, an nimirum intelligatur de peccato proprio, & voluntario; an de involuntario, & improprio; an item cum vel sine adjutorio Divino. Cum de peccatis voluntariis loquimur, si esse posse negaverimus, & hominis libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, & Dei virtuti vel misericordiæ, qui hoc adjuvando efficit, derogabimus. Unde fatetur Vir sanctus, fieri id posse per Dei gratiam, & liberum ejus arbitrium. 9 Hoc porro possibile in actum reduci, ipse non credebatur, quia majorem habebat fidem Scripturæ, in quâ dicitur Deo: Ne intres in judicium cum servo tuo, quia in*

(1) De bon. Perf. n. 4. (2) ad Bonif. l. 4. n. 19. & 33. (3) de perf. Just. n. 44. *Quisquis autem dicit &c.* (4) 1. Jo. I. 8. (5) Jac. III. 2. (6) de Nat. & Gr. n. 82. & n. 49. (7) de Spir. & Lit. n. 4. (8) de Pecc. mer. n. 7. (9) Si à me queratur, utrum homo sine peccato possit esse in hac vitâ, confiteor, posse per Dei gratiam, & liberum ejus arbitrium.

conspetu tuo non iustificabitur vivens. ¹ Tantoque minus id credebatur de concupiscentia, quia in altera tantum vita consumetur, quod filii carnis, & seculi sumus, & perficiuntur, quod filii Dei, & Spiritu renovati sumus. Notatum semper volumus, quandoquocunque de conditione humana quoad peccatum vel actuale vel originale nobis sermo est, communi hac nomen claturam complecti nos non velle B. Virginem, quandoquidem Sanctus noster declaravit: ² De ipsa propter honorem Domini nullam prorsus, cum de peccatis agitur, haberi se velle quaestionem; unde enim scimus, quid ei plus gratiae collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quae concipere ac parere meruit, quem constat nullum habuisse peccatum. Hanc ergo Virgine excepta, Sanctos omnes ceteros, Sanctasque existimabat posse profiteri, id quod doceri ipse paulo ante vidimus à D. Joanne.

IX. Cum omnis itaque controversia ad duo reapse capita reducta fuerit, ab illa ducamus initium, quae primum allata fuit in medium; asserente Mercatore in Commonitorio, noxae originariae impugnationem primum fuisse errorem, qui ea quidem ab haeresi prodierit; siquidem à Theodoro in Cilicia primum propositus, inde Romam fuerit translatus, sub sanctae recordationis Anastasio. ³ Peccatum Evae & Adae nocuisse aiebant ipsis, non posteris; credebantque absurdum hoc satis honestari, si dicerent, nocuisse etiam posteris, sed exemplo; ream etiam effecisse eorum propaginem, sed imitatione; atque hinc dictum fuisse: peccasse in Adam omnes, tamen si reipsa delictum propagatum non fuerit, nisi in ipsa transgressione, ad primorum parentum imitatores. ⁴

2. Non deerant ipsis sophismata ad plebem illaqueandam maxime apposita. Hinc est, quod S. Augustinus Pelagium vocavit acutissimum, ⁵ & Celestium ingenium subtilissimum. Neque his inferior fuit Theodorus, omnibus autem fortasse superior Julianus. Ex dictis eorum, quae superant, ex Authoribus, qui eos impugnant, & maxime ex D. Augustino colligere

licet, ipsos, praeterquam quod gratis praetexebant, non reperiri peccatum originis in Scriptura; argumentatos fuisse in hunc modum: Si Adam nocuisset his, qui non peccaverunt, & Christus prod. se debuisset his, qui non crediderunt. ⁶ Commune enim malum commune poscebat remedium. Igitur quemadmodum his non profuit Christus, ita illis non nocuit Adamus. Personarum acceptor contra, quam dicit Scriptura, foret Deus, ⁷ si in eadem causa quidam infantes salutem consequerentur, atque alii citra culpam suam ejusdem facerent iacturam. Credibile non est, ⁸ clementiam Dei, qui proprio Filio non pepercit, quique nostra nobis peccata condonat; imputare nobis velle aliena. Dari non potest peccatum, quod propagetur in posteros; propterea quod peccatum sit voluntatis, non naturae; & si natura effecta est à Deo, reperiri nequit in ipsa malum originis, quique ista credunt, accedunt ad Manicheismum. ⁹ Si macula ex peccato originis contracta abluitur baptismate, eam non contrahet, qui nascitur à duobus baptizatis, cum communicare non possint illi, quod non habent. ¹⁰ Admittere peccatum originis est reprobare matrimonium; fulcitur enim illo concupiscentia, quae mala esse supponitur. Si que nascentes secum adferunt peccatum, sunt opera diaboli potius, quam Dei; ¹¹ dum interim manifestum est, originem nostram non posse, nisi impie diaboli operibus adscribi. ¹² Infans, qui nascitur, corpore constat, & anima. Sed dici nequit, peccatum esse in carne, quia materia peccati capax non est; alioqui sola caro subjaceret poenae; sed nec dici potest, inesse animae, quia haec non ex Adamo nascitur, nec transfunditur propagine. ¹³ Nihil igitur potest trahere ab ipso, aut quovis modo participare peccatum tam antiquum. Creatur de novo à Deo, è cuius manu prodire imperfectum, aut contaminatum nihil potest.

3. OMNIUM harum falsitatum, & sophismatum consutationem sparsim videre est in SS. Patribus. Quorum sententiae de exi-

(1) n. 8. Magis enim credo Scriptura dicenti &c. (2) de Nat. & Grat. n. 42. (3) Mar. Merc. Common. 1. nec quemquam posterorum sui pravicatione laesisse, sed sibi tantum nocuisse &c. (4) Mar. Merc. eos tantum reos illa pravicatione teneri, qui hunc in pravicationis Dei mandatis voluerint imitari. Aug. de Gr. Chr. l. 2. non propagine, sed exemplo. De Nat. & Gr. cap. 9. Peccasse in Adam omnes, non propter peccatum nascendi origine attractum, sed propter imitationem dictum est. (5) de Nat. & Gr. ad Bonif. &c. (6) ex Aug. Serm. 294. n. 17. (7) ex Aug. ad Bonif. l. 2. n. 10. Personarum acceptio non est apud Deum &c. (8) Aug. Ep. 190. n. 22. ut Deus, qui propria peccata dimittit, imputet alienum. (9) de Gr. Chr. l. 2. c. 6. quia non natura delictum, sed voluntatis esse monstratur. Libel. Fid. in Aug. tom. 10. App. col. 111. Remimus naturale peccatum, vel signo alio vocabulo nuncupatur, ne creatori Deo irrogemus injuriam. (10) ex Ep. 194. n. 44. quomodo peccatum transit in filios fideliū, quod in parentibus non dubitamus dimissum esse per baptismum. . . . sc. baptismum tulit originale illud peccatum, de duobus baptizatis &c. (11) Op. imp. l. 1. c. 22. Damnaiores nos esse nuptiarum, invidiosissime clamitant. (12) Bed. in Cant. c. 4. Originem nostram non posse, nisi impie diaboli operibus adscribi. (13) Pelag. ap. Aug. Ep. 190. n. 22. Si anima ex traduce non est, sed sola caro habet traducem peccati, sola ergo poenam meretur. Injustum enim est, ut hodie nata anima non ex massa Adae tam antiquum peccatum portet alienum.

stentia peccati originalis & adversus omnes hos paralogismos prolixè recensentur toto hoc volumine, neque in unum colliguntur, ut ordo, quem nobis praefiximus, non inturbetur, neque necesse sit dogmata longiora semel atque iterum repetere. Idque vel eò potissimum, quòd doctorum sophismatum nonnulla aliud quoddam fidei caput attingant, ideòque etiam, cum res alias pertractamus, diluantur. Quaedam duntaxat indè delibabimus. Quemadmodum autem ex D. Augustino potissimum errorum hausimus notitiam; ita quoque in ipso praeter ceteris eorum reperimus confutationem.

Confutatur ex Augustino.

CHRISTUS adversus peccatum originis, ejusque praecipuum effectum instituit remedium, quod de se prodest omnibus. Multi eo non gaudent, quia illud non consequuntur; dum contra alii eximuntur peccato, quia id consequuntur. Cum baptisate lustrantur infantes, juvat Christus etiam illos, qui non credunt nisi fide parentum; unde quemadmodum *per fidem posteriorum*¹ purgantur, ita priorum peccato fuerunt contaminati: Tribuitur peccatum nihil committenti, uti fides non respondentem. Acceptionis personarum jure postulat, qui non judicat secundum merita causae; non autem qui, ubi nullum existit meritum, rem suam à debitore exigit; quanquam eam donet alteri. Acceptio personarum dicenda non est, quando iniquitas nulla est.² Gratia, quae fit uni ex condemnatis, non pugnat cum iustitia, quae exercetur in ceteros.³ Hinc Apostolus eam vocavit *Gratiam* dicens: *Gratiâ salvi facti estis per fidem*; & hoc non ex vobis, sed Dei donum est.

Qui improbat, ob peccatum alienum damnari eos, qui sine baptismo moriuntur ante usum arbitrii, secum non reputat, peccatum Adæ profectum fuisse à libero arbitrio, sine quo peccatum non fuisset.⁴ Non reputat, dixisse Deum in Exodo & Deuter. retributurum se esse peccatis patrum in filiis, id quod imitationem non concernebat, sed generationem: Non reputat, quemadmodum dicitur in Epist. ad Hebr.⁵ *filius Israel Levi in lumbis Abraham patris sui fuisse, quando est ille decimatus*; & ideo etiam ipsum in illo fuisse decimatum; ita & in lumbis Adam fuisse omnes, qui ex illo fuerant per

concupiscentiam carnis orituri: Non reputat, non oportere quenquam hoc sibi sumere, ut Deus reddat nobis rationem, uti faciunt stulti illi, qui dicunt: *ut quid creat, quos impios futuros damnandos esse praescivit*: Nec reputat, sic imputari generatis parvulis iustitiam primi hominis, quemadmodum imputatur parvulis regeneratis iustitia secundi hominis, quamvis voluntate, atque opere proprio nec illum in malo, nec istum in bono reveriantur imitati. Ex quibus omnibus apparet, posse jure optimo dari malum originarium, nec provenire tamen malum à naturâ, ut condita fuerat à Deo, (*fecit enim Deus hominem rectum ab initio*) sed ut per voluntarium peccatum corrupta.⁷ Peccata ista originalia ideo dicuntur aliena, quòd ea singuli de parentibus trahunt, sed non sine causa dicuntur & nostra, quia in illo uno omnes, sicut dicit Apostolus, peccaverunt. Stirps ejus tum tota erat in ipso,⁸ ac proinde & tota cum ipso peccavit.

Ex frumento mundo, atque à glumis & siliquis repurgato nascitur nihilominus frumentum cum paleâ & glumis. Parentes baptizati, & iusti, dum filios procreant, eos mundos non efficiunt. Iustitia enim animo insidet, generatio autem est à corpore. Et ii, qui generant, si jam regenerati sunt, non ex hoc generant, ex quo filii Dei sunt, sed ex quo adhuc filii saeculi.⁹ Cum urgebant: Sed quare jam baptizatus homo fidelis jam dimisso peccato generat eum, qui est cum primi hominis peccato? respondebat¹⁰ Augustinus: quia carne illum generat, non spiritu: quod natum est de carne, caro est.¹¹ Fructus nuptiarum homines sunt, qui ordinatè inde generantur, non peccata, cum quibus nascuntur. Injuriam itaque criminabantur Augustinum Pelagiani, quasi dixisset: opus Dei, hoc est, hominem, qui ex conjugio nascitur, opus esse diaboli. Neque ex eo, quòd Dei opus sit, continuò efficitur, non posse prolem adferre secum defectum, qui à primo manavit peccato, non Deo. Fuerunt etenim ab ipso Deo conditi & Angeli, & primus homo; & tamen de opere Dei, quod non habebat culpam, nata est culpa Angeli, & nata est culpa hominis.¹² Evanescebat in baptismo culpa, at non concupiscentia. De Matrimonio sufficit locus ab Augustino ex Matthæo allatus, ex quo eruit, & hominum

(1) Serm. 294. n. 17. Si fide parentum purgantur, peccato parentum polluti sunt. Corpus mortis in primis parentibus generavit eos peccatores, Spiritus vitæ in posterioribus regeneravit eos fideles. Tu das fidem non respondentem, & ego peccatum nihil agentem. (2) ad Bonif. l. 2. n. 13. Acceptio personarum ibi rectè dicitur, ubi ille, qui judicat, relinquit causae meritum &c. Cui vult, donat; sed neminem fraudat, nec acceptio personarum dicenda est &c. (3) n. 12. (4) Op. imp. l. 1. c. 48. Si moriantur ante propriae voluntatis arbitrium, propter aliena dicantur peccata damnari. con. Jul. l. 7. n. 28. Non enim hoc esset peccatum, quod originale traheretur, sine opere liberi arbitrii, quo primus homo peccavit. Op. imp. l. 3. n. 19. Cum ergo dicit: Patrum in filios; non imitationem, sed generationem redarguit. (5) l. 1. n. 48. ibid. (6) ib. n. 56 (7) de Corr. & Gr. n. 9. Fecit Deus &c. (8) n. 28. ut cum tota sua stirpe, quae in illo adhuc posita tota cum illo peccaverat &c. (9) De Nupt. & Conc. l. 1. n. 20. (10) Serm. 174. n. 9. (11) de Nupt. & Conc. l. 2. n. 11. & 4. (12) con. Jul. l. 5. n. 64. Non trahere originale peccatum, quia de opere, quod non habet culpam, nasci, sicut dicit, culpa dici non potest. Cur ergo de opere Dei, quod &c.

condi-

conditorum, & conjugum copulatorem esse De m.¹

Origo ani-
mæ ex
plicatu diffi-
cili.

CULPA originaria in nos dimanat ex semine, quo procreamur. Cadit itaque in compositum, quod dicitur homo. Quod si autem contemplari, atque animo separare volumus partes compositi, alterutro id modo evenire necesse est; aut quod anima & corpus ex homine trahatur, ac proinde vitiatum; aut quod anima de novo à Deo creata, dum vas vitiatum occupat, & ipsa corrumpatur.² Utra ex his sententiis verior fuerit, dubitavit semper Augustinus, neque ausus fuit definire. Difficultas tamen, quæ est in explicando, quâ ratione hoc peccatum ab uno in alium commigret, fecit, ut primæ potius adhaeresceret. Quare Eclamentis ipsum sæpe vocitavit *Tra-ducianum*. Et scribens ad Hieronymum, qui secus sentiebat, identidem flagitabat, ut sibi ostenderet, *quomodo hæc opinio defendatur, quâ creduntur animæ non ex illâ unâ primi hominis fieri omnes.*³ Magnus enim, mihi crede, scribit, coarctor angustius, cum ad penas ventum est parvulorum. Si tanquam lucerna de lucerna accenditur, ita animæ non deriventur ab Adamo. Promptus cætero qui ad amplectendam sententiam Hieronymi, modò se docere possit, *quomodo animæ non ex Adam veniant.* Quæstio hæc tamen si aperte non decidatur in SS. Literis, credibile tamen est, D. Augustinum, si posteriori ævo vixisset, etiam ipsum amplexurum fuisse secundam sententiam, quæ communis evasit in Ecclesiâ, teste Magistro sententiarum;⁴ propterea quod altera proximè videbatur accedere ad opinionem ab ipso etiam Augustino in Tertulliano damnatam. Quare D. Thomas hæreticam esse asseruit opinionem, quæ tueretur, *animam intellectivam à generante causari, & semine transfundi.*⁵ Verum quod magis ad rem nostram facit, atque ad refellendam Pelagianorum objecta videtur opportunius, est, quod hæc non tam huius maculæ existentiam, quàm ejus intelligendæ, atque explicandæ impugnent difficultatem. Quam tamen rem, uti & in aliis fidei capitibus evenit, à credendo nequaquam nos prohibere debere pluribus in locis inculcat Augustinus. Ego autem, ait, *et si refellere istorum argumenta non valiam, video tamen in-herendum esse iis, quæ in Scripturis sunt aper-*

tissima.⁷ Et licet nullâ ratione indageretur, nullo sermone explicetur, verum tamen est, quod antiquitus veraci fide Catholicâ prædicatur, & creditur per Ecclesiam totam. Utra ex sententiis supra allatis vera esset, se nescire fatebatur, hoc tamen⁸ sciebat, id horum esse verum, quod fides vera antiqua, Catholica, qua creditur, & asseritur originale peccatum, non esse convicerit falsum. Ista fides non negetur, & hoc, quod de anima latet, aut ex otio discitur, aut sicut alia multa in hac vitâ sine salutis labe nescitur. Satis itaque ipsi erat, videre perspicue, ac certò peccatum hoc in Scripturâ, scireque, hanc esse traditionem antiquam, & Ecclesiæ opinionem. Eadem doctrina iterum deprehensa fuit in Epistolâ nuper reperta in quodam Cœnobio Germaniæ, cujus bona pars modò extabat in Analectis Eugypii.⁹ Patere, ut etiam ipse consulam, quomodo inde anima peccatum originaliter trahat, unde originaliter ipsa non trahitur. Trahere tamen oportet fateri, ne in Pelagianam hæresin detestabilem irrueamus.¹⁰ Fuisse autem verè hæresin, demonstravit sæpius perspicuâ autoritate Scripturæ, sensu Ecclesiæ antiquo, & communis. Dicebat ad Julianum: Baptismate infantes etiam per vos sanantur, liberantur, mundantur, exercitantur, infusiuntur. Sunt itaque sine illo infirmi, captivi, immundi, & à diabolo infesti. Notavit deinde, dixisse Salvatorem: *Nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spiritu Sancto, non potest intrare in Regnum Cælorum.* Quid aliud obsecro eos tenere posset in exilio, quæ alia per baptismum macula ablui, quàm originis peccatum? Quid aliud subicere eidem eos tantis posset doloribus, & periculis, tantâ Dei supplicia iustitiâ. Docet Scriptura, baptismate renasci: à quâ igitur morte, si non à morte peccati? *Si salvantur, quid in eis servitutis vinculo tenebatur? si &c. Nisi quis renatus fuerit ex aquâ &c. Quæ utique mala sub iusto, & omnipotente Deo? &c.* cont. Jul. l. 3. n. 8. & 9.

4. Cum peccati originalis inficiatione plures alii copulabantur errores. Docebant Pelagiani, concupiscentiam cæteroque malam non esse, nec partum peccati; sed à naturâ provenire. Docebant,¹⁰ Adamum conditum fuisse mortalem, moriturumque fuisse, etiam si non peccasset. Quod nos omnes morti obnoxii sumus, id

(1) de Nupt. & Concup. l. 2. n. 9. & 20. Neque nunc agitur de natura seminis, sed de vitio; illa quippe habet auctorem Deum, ex isto autem trahitur originale peccatum. (2) cont. Jul. l. 5. n. 17. Profecit aut utrumque vitiatum ex homine trahitur, aut alterum in altero tanquam in vitiato vase corrumpitur. (3) Ep. 166. n. 8. Hoc certè sentis, quod singulas animas singulis nascentibus etiam modo Deus faciat. n. 10. Obsecro te, quomodo hæc opinio defenditur &c. n. 16. item Ep. 190. n. 15. & 21. (4) in 2. Dist. 9. (5) Si Tertulliani opinionem sequuntur, profecit eas non spiritus, sed corpora esse contendunt. -- 1. Pl. qu. 118. n. 2. Ponere ergo animam intellectivam à generante causari &c. (6) de Pecc. mer. l. 3. n. 7. (7) cont. Jul. l. 6. n. 11. (8) l. 5. n. 17. Quid autem horum sit verum, libentius disco, quàm dico; hoc tamen scio &c. (9) ap. Eugyp. c. 345. & in edit. Veron. S. Hier. Ep. 144. n. 10. (*) f. incurramus. (10) Aug. l. de Hærr. n. 88. Adam dicunt, etiam si non peccasset, fuisse corpore mortuum, neque ita mortuum merito culpa, sed conditione naturæ.

non ex eo provenire, quod ipse peccarit, sed quod ita fuerimus ab initio constituti.¹ Nasci infantes eodem statu, quo erat Adam ante peccatum; baptisate lustrari infantes, non ut condonentur peccata, sed ut morientes possint proficisci cum Christo in Regnum Dei, idest in primum Paradisum. Transire etiam sine baptismo morientes in alterum, ubi perpetua gaudeant felicitate. Aiebant, haberi quidem in Joanne, non intraturos in Regnum Caelorum, nisi qui renati fuerint; non autem, carituros vitam, & salutem. Admittebant itaque duas aeternas felicitates, unam in Regno Dei, alteram foris. Habemus sub finem libri de Gestis Pelagii ejus opinionum ἀνακεφαλαιωσις.² Adam mortalem factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset ... quod peccatum Adae ipsum solum laeserit, & non genus humanum. Quod Lex sic mittat ad Regnum, quemadmodum & Evangelium. Quod infantes nuper nati in illo statu sint, in quo Adam fuit ante praevaricationem ... quod infantes, etsi non baptizentur, habeant vitam aeternam; quod divites baptizati nisi omnibus abrenuntient, salutem non consequantur.

Summa errorum Pelagii.

X. ALIUM Pelagianorum principium erat, non indigere hominem Divinam gratiam, ad consequendam justitiam, & implenda se solo omnia praecepta Divina³ cum in nostra semper sit potestate vincere tentationes sine adjutorio Divino;⁴ & concessa semel liberi arbitrii potestate, nostrae voluntati omnia esse derelicta.⁵ Scripsit ad Demetrium Pelagius:⁶ Spirituales vero divitias nullus tibi praeter te conferre poterit. In his ergo jure laudanda, quae nisi ex te, & in te esse non possunt. Habemus ex Beda, dixisse de virtutibus Julianum:⁷ naturam illas inchoari; consummavi disciplinam; plane, sicut dixisset de moralibus Gentilis.

2. ETIAM haec arrogantia ex Gentilium Philosophia scaturit; unde Hieronymus Philosophos veneni hujus fontes⁸ appellavit. Recolamus hic, fuisse ipsorum doctrinam, non opus habere sapientem, nisi seipso, virtute, & bonis moribus, neque ulli nisi sibi ipse haec quemvis accepta referre. Docuit de his Cicero ex instituto, confiteri quidem homines, se facultates, & vitae bona à Diis adeptos, virtutem autem

neminem unquam acceptam Deo retulisse.⁹ Estimabat ipse, nullam nobis de virtute laudem deberi, si id donum à Deo, non à nobis haberemus. Gratias ait nos Diis agere, cum quidpiam nacti sumus fortuiti boni. Nunquis, quod bonus vir esset, gratias Diis egit unquam? ... Jovem optimum maximum ob eas res appellant, non quod nos justos, temperatos, sapientes efficiat; sed quod salvos, incolumes, opulentos, copiosos. Paulò post: Judicium hoc omnium mortalium est; fortunam à Deo petendam, à se ipso sumendam esse sapientiam. Quomobrem (*) licet Menti de ultra, virtuti, & fidei consecremur, tamen haec in nobis ipsis sita videmus. Ita Seneca sultum est, aiebat,¹⁰ optare bonam mortem, cum possis à te impetrare. Et Horatius quandam ex Epitulis clausit in haec verba:¹¹ Det vitam, det opes, aequam mihi animam ipsi parabo.

* ita legendum.

3. HINC prae se ferebant Pelagiani: Nullam aliam causam nobis difficultatem bene vivendi facere, quam longam vitiorum consuetudinem,¹² Sanctam, aiebant,¹³ nobis, & generosum amorem ab ipso lucis exordio naturam conciliante i. situm, & ad ultimam senectutem solis virilis animi innixum perseverare. Habemus in dicta superius Pelagianarum opinionum anacephalæosi:¹⁴ Quod gratia Dei, & adjutorium non ad singulos actus datur, sed in libero arbitrio sit, & in lege, atque doctrina. Quod Dei gratia secundum merita nostra datur, & propterea ipsa gratia in hominis sit posita voluntate. Quod filii Dei non possint vocari, nisi omnino absque peccato fuerint effecti. Quod oblivio, & ignorantia non subiacent peccato ... Quod non sit liberum arbitrium, si indigeat auxilio Dei: Quod victoria nostra ex Dei non sit adjutorio, sed ex libero arbitrio. Quod ex illo, quod ait Petrus, Divinae nos esse consortes naturae, consequens sit, ut ita esse possit anima sine peccato, quemadmodum Deus. D. Petrus¹⁵ ad devotionem nos stimulavit, ut opulante munere Coelesti similes demum efficiamur sanctitatis Divinae, ejusque intuitionis aliquando reddamur participes. At Pelagius Pythagoreis, Stoicisque ideis plenus verba ejus interpretatus fuit sensu philosophico, & gentili.

XI. NON deerant Sophismata, quibus aliquem his erroribus colorem illinerent.

Sophismata Pelagianorum.

(1) de Pecc. mer. l. 1. c. 20. Conantur parvulis non baptizatis innocentiae merito salutem, ac vitam aeternam tribuere; sed quia baptizati non sunt, eos à Regno Caelorum facere alienos. con. Jul. l. 1. c. 5. Et quod infantes in eo statu sint, in quo erat Adam ante peccatum, & etiam si non baptizentur, habere vitam aeternam. Aug. de Harr. 88. Nam etiam si non baptizentur, promittunt eis, extra Regnum quidem Dei, sed tamen aeternam, & beatam quandam vitam suam. De Anim. l. 2. c. 10. Non Caelorum Regnum tribui, sed Paradisum. Op. imp. l. 2. n. 113. Et facitis duas aeternas felicitates. (2) De Gest. Pel. n. 65. Non similiter recapitulando &c. (3) Aug. harr. 88. Ut sine hac hominem credant facere omnia Divina mandata. (4) ex Serm. con. Pel. ap. Euseb. Vincere tentationes si volo, & possum, nec Dei adjutorio possum. (5) ex S. Hier. Dial. 3. (6) inter Augg. Ep. 188. n. 4. (7) Bed. Praef. in Cant. c. 4. (8) Epist. 133 n. 1. Quae de Philosophorum fonte manarunt. (9) Cic. de Nat. Deor. l. 3. c. 26. (10) Sen. Ep. 41. (11) Hor. l. 1. Ep. 19. (12) ap. Bed. c. 6. (13) cap. 1. (14) de Gest. Pel. n. 65. (15) 2. Petr. l. 4. Ut per haec efficiamini Divinae consortes naturae.

Asserebant, auferri ¹ liberum arbitrium, si nec ipsam bonam voluntatem sine Dei adiutorio habemus. Si nihil ego, inquebant, ² absque Dei auxilio... frustra dedit arbitrii potestatem, quam implere non possum, nisi ipse me adjuverit: destruitur enim voluntas, quæ alterius ope indiget... quod aiter liberum non erit, nisi fecero, quod voluero. ³ Nec impossibile aliquid potuit imperare, qui iustus est; nec damnatus est hominem ob ea, quæ non potuit vitare, quia pius est. ⁴ Aut possibilia Deus mandata dedit, aut impossibilia: si possibilia, in nostrâ voluntate est ea facere, si volumus; si impossibilia, nec in hoc rei sumus, si non facimus, quod implere non possumus. ⁵

Si absque Deo, & nisi per singula ille me iuvaret, nihil possum agere, nec pro bonis me iuste remunerabitur, nec in malis puniet; sed in utroque suam vel recipiet, vel damnabit a auxilium. Qui asserit, non posse hominem solâ suâ voluntate, atque electione, Divina observare præcepta, accusat Deum, quod naturam concederit imperfectam. ⁶ Auctorem peccatorum facit Deum, qui asserit, nil hominem per se posse facere. Si adiuvit, & tamen fecimus, quod nolimus; non nos, sed ille superatus est: si autem noluit adjuvare, non nostra, sed ipsius culpa est. ⁷ Quomodo potuit humanam debilitare, vel mutare naturam peccatum, quod substantiâ caret, ac proinde eam vim exercere in naturam non potest? Vindicta foret materia peccati, si ad hoc peccator infirmatus est, ut plura peccaret? ⁸ Multi Philosophorum patientiam, castitatem, modestiam, aliaque de naturâ bono habent virtutes: quanto magis igitur id poterit Christianorum natura per Christum in melius instaurata? Job: ⁹ Aperuit in virtutibus suis eximias occultas naturæ divitias, & ex se, quid omnes possemus, ostendit. ¹⁰ Ut calumniam verteremus in ipsam auctorem, & levandi reatus gratiâ ipsam naturam corporis subdebamus infamiae, dicentes, duci nos ad peccatum naturâ, non voluntate.

OMNIA hæc Sophismata sexcentis in locis inveniuntur à SS. PP. ac speciatim ab Augustino dissoluta. Adeantur solummodò loca singula, quibus innuimus, hos recenseret errores, & inveniatur ibidem eorundem confutatio. Cum historia hæc non aliâ ferme de re agat, supervacaneum foret, & longum nimis etiam hoc loco omnia illa dogmata congerere, quæ toties iam tum oportuit, iterumque oportebit multis in

locis repetere. Possunt hæc difficultates videri rudioribus aliquam veri speciem habere; verum quisquis aliquâ harum rerum cognitione imbutus est, facillè intelligit, his non modò tolli supernum gratiæ adiutorium, sed naturalem etiam causæ primæ concursus. Intelligit, in illis contra Scripturæ doctrinam supponi, quod ex peccato primi parentis nihil ad nos redundarit mali; privari nos libertate, si volumus, & operamur bonum cum Dei auxilio; non concedi nobis à Deo auxilium absolute necessarium; & qui illud habent, non posse ei resistere, aut deviare à bono. Hæc & alia huiusmodi monstra in dictis oppositionibus aluntur.

2. PELAGIANI, ut tuerentur, gratiam non esse necessariam, errores cumulabant erroribus. Aiebant, Elavum, Jacobum, & alios solâ ¹¹ voluntatis causâ esse discretos, ut in eadem natura merita haberent diversa. Affirmabant, naturam nostram non minùs vegetam esse, & sanam, quàm fuit natura Adam ante peccatum; immò magis etiam: ¹² in cuius rei confirmationem adducebant, quod posterius ejus multa observent præcepta, cum ille non habuerit, nisi unum, idque nihilominùs violarit. Posse ¹³ item hominem, si voluerit, omni carere peccato, atque ita sanctam vitam degere. Obmoventibus autem, non posse evitari noxas leviores ob earum multitudinem, reponebant: ¹⁴ Igitur nè levi quidem correptione argui debere, si vitari non possunt, non advertentes, peccata venialia tamen omnia simul declinari non possint, posse tamen singula. Affirmabant, illud Pauli: *In omnes homines mors pertransiit*, intelligendum esse de hominibus obnoxiiis peccato. Abrahamum, Isaacum, Jacobum, aliosque nec peccasse, nec mortuos esse, asserente de illis Domino: *Omnes hi vivunt*. Ridebant dicentes, necessariam fuisse permissionem peccati ad tollendam nobis superbiam, quasi idem foret, ac dicere, voluisse Deum in nobis peccatum, nè esset peccatum. Recensebant multos ex SS. Literis, quorum nulla referuntur peccata, quique affirmabantur fuisse iusti. Siquis autem talis non extitisset, id nostro vitio contingere, cum præstò sit facultas. Negare homini vires se solo ad perfectionem eluctandi idem aiebant esse, quod Deo imputare, quod ¹⁵ aut invidet, aut non potuerit præstare imaginis sue perfectam sui similitudinem.

(1) ex Aug. Ep. 194. n. 3. (2) ex Hier. Ep. ad Ctes. (3) ex Bed. c. 5. (4) ex Hier. Dial. 1. (5) ex Dial. 3. (6) ibid. (7) Aug. de Nat. & Gr. c. 19. & 24. (8) ex Bed. c. 5. (9) c. 6. (10) cap. 3. item ex Hier. Dial. 3. Ut naturam accuset, & culpam referat ad Deum, qui talem condidit &c. (11) c. 5. (12) de Nat. & Gr. c. 21. Ejus quoque posteros non solum illo non esse infirmiores, sed etiam plura implevisse præcepta, cum ille unum implere neglexerit. (13) ex Hier. Dial. 3. (14) Etiam hoc Pelagiani audent dicere, hominem iustum in hac vitâ nullum habere peccatum, de bon. Perf. c. 5. de Nat. & Gr. c. 12. nè levi quidem &c. Hier. Dial. 3. Si egerint solliciti, posse in æternum iustitiam custodire. (15) Dial. 1.

3. Ex eo, quod credebant, posse nostris nos viribus tentationes omnes superare, consequbatur, quodd precatorem existimarint supervacaneam.¹ Aut si quando eam admitterebant, non eò fiebat, ut rogaretur Deus, ut & à peccatis & ab ipsis nobis nos defenderet. Habemus in Sermonem ab Eugypio ex parte nobis servato, quomodo orantur Deum,² nè ex equo caderent, ne in viâ spoliarentur, aut aliud quidpiam mali fortuiti paterentur; eo planè modo, quo à Gentibus factitatum fuisse vidimus apud Ciceronem. Neutiquam verò rogabant, nè laberentur in peccatum, neque ut illuminarentur, quippe quæ à se solis pendere, neque ad id Divinam requiri opem credebant. Pronum est iudicare, multis illos Scripturæ locis ad hæc sua turanda placita fuisse abusus. Huiusmodi erat exempli causâ illud Petri, quodd Divinæ nos Deus efficeret consortes naturæ. Quasi id fieri non posset, nisi omni omnino peccatorum genere liberaremur. Item illud Joannis:³ *Et præcepta ejus gravia non sunt*; planè quasi facillima, & etiam sine ope Divinâ deberent esse possibilia. Alia item habebant dictamina, quorum non ita frequenter facta invenitur mentio. Fuèrunt ex hoc numero duo illa, quæ ex Hilarii Epistolâ retulimus:⁴ *Non debere unquam aliquem se obstringere jurejurando, non posse divitem salutem consequi, nisi nuncium opibus remittat*. Ex quibus spiritus superbiæ, qui semper eos inflaverat, denuo elucet.

Pelagianorum stragemata.

XII. MANCA nimis foret hæc Pelagianorum historia, si non exponeremus stragemata, quibus ludere mundum conati fuere. Videntes itaque, cohorrescere maximam Christianorum partem, cum audiebant, salutem æternam sine Deo obtineri; constricti itidem examinum Synodaliū, & poenæ metu, callidè mutarunt phrasin, sententiâ interim nihil immutatâ. Quare multis fecerè fucum, detestisque nondum infidiis, tantum non omnes in fraudem impulsere, adeò quidem, ut ipsi Augustino sub initium tantum non imponerent. Quare scribit:⁵ *Etiā nos cum primum legimus, recta, vel corr. ita propemodum gaudebamus*. Et postea:⁶ *Tum sunt ambigua, ut possint eorum dogmati præbere latibula*. Et alibi:⁷ *Mibique penè persuaserat, hanc illum gratiam, de quâ quæstio est, confiteri*.

2. Eius quis non sanam credidisset doctrinam illius, qui palam querebatur, diffamari se injuriâ, quasi diceret,⁸ *posse hominem vitare peccatum, ut Dei excludat auxilium, seque tantum in libero arbitrio confidere, ut gratiæ opem recuset*. Illius, qui testabatur, se trecentis forte versibus⁹ nihil aliud, quam Dei gratiam, & auxilium confiteri, nosque nihil omnino boni facere posse sine Deo; illius, qui asserbat,¹⁰ *liberum ita se confiteri arbitrium, ut dicat, nos indigere Dei semper auxilio*; qui docebat,¹¹ *hominem à peccatis conversum proprio labore & Dei gratiâ posse esse sine peccato*; qui jactitabat, quàm iniquè¹² nonnulli impugnata à se gratiæ calumniam sibi impingere conati fuerint, intelligi ex eo facile posse, quodd libro integro aliud non egisset, quàm eandem confiteri. Qui in dubium illius vocari fides poterat, qui suæ fidei professioni inferebat:¹³ *Et fatemur, universa compleri posse per gratiam Christi, quæ omnibus bonis actibus adiutrix semper, & comes est*; quique declarabat, siquis diceret, *homines sine Dei gratiâ, vel adiutorio posse peccata vitare*, hunc se graviter detestari. Atqui hæc fecit Julianus. Demum, complures jactitabant propositiones, quæ aut videbantur, aut reipsâ quandoque erant, spectatis verbis, eadem cum verbis & Scripturæ, & Patrum.

3. Hæc observari sufficeret ab iis, qui tantoperè hodiè mirantur, cum vident, damnari propositionem, quæ parum discrepat à phrasî Patrum, quæque in bonam etiam accipi partem posset, si prolata fuisset ab alio, neque mala evaderet ob doctrinæ consensum, & notam aliunde, pluribusque in locis ab ipso Authore explicatam pravam ejus intentionem.

4. Non obstantem specioso hoc Pelagianorum loquendi modo, pleni erant hi homines fraudum, & mendaciorum; sententiæque maximè orthodoxæ, & in Ecclesia passim usurpata in eorum ore degenerabant in hæreses; aliud enim promebant ore, aliud pectore clausum circumferebant, sententias hæreticas verbis Catholicis ceu quodam involucre regentes. Ut suo itaque systemati larvam quandam induceret Pelagius, cæpit primum dicere: necessariam etiam infantibus esse redemptionem, & baptismum, adhibitis iisdem, quæ in adultis usurpari solent,

(1) Tantam tribuunt potestatem voluntati, ut pietati auferant orationem, ex Hier. Dial. 3. Videris, hominum accusare naturam, ac per hoc invidiam referri in Deum, si tales homines condidit, ut oblivione, & ignorantia peccato carere non possint &c. (2) Eug. ex Sermon. 5. p. 159. Rogamus Deum, ne aliquid mali pariamur, quod non habemus in potestate: ne ruam de equo, ne laqueo me interficiat &c. Aug. de Hæres. 88. destruunt etiam orationes, quas facit Ecclesia &c. (3) 1. Joan. V. 3. (4) in t. Augg. Epist. 156. (5) de Grat. Chr. l. 2. c. 18. (6) cap. 21. (7) l. 1. c. 37. (8) cap. 30. (9) c. 35. (10) c. 33. (11) de Gest. Pel. c. 10. (12) de Gr. Chr. c. 41. Quàm iniquè nos negatione gratiæ infamare gestierint, qui per totum penè &c. (13) Jul. in lib. Fid. Et fatemur, universa compleri posse per gratiam Christi, quæ omnibus bonis actibus adiutrix semper, & comes est. Sed & si quis dicit, homines sine Dei gratiâ &c.

formulis; ¹ sed non per hæc intelligebat, transiisse in ipsos ex primo parente peccatum. Admisit præterea unâ cum Celestio, baptizari eos in remissionem peccatorum. *Quis crederet*, ait Augustinus, *sub hac quasi manifestâ confessione sensum latere contrarium?* ² Atqui ita erat, eodémque libro negabat Celestius peccatum originis. Videatur caput 6um libri sequentis. Affirmabat insuper Pelagius, Adamum occidisse ³ suos posteros; at posterorum nomine tum non intelligebat, nisi eos, qui peccant ejus exemplo. Docuit, prodesse plurimum Dei gratiam, quia facit, ut libentius bonum agamus, & facilius. ⁴ Sub quo nihilominus intelligebatur, posse etiam sine illâ. Dixit, quandoque necessariam ad salutem esse gratiam, & misericordiam Dei; at intelligebat, post peccatum ad consequendam veniam, non antè ad lapsum prævertendum. Quid? quod anathema dixit ei, qui ⁵ *vel sentiret, vel diceret, gratiam Dei... non solum per singulas horas, aut momenta, sed etiam per singulos actus non esse necessariam; sed intelligens per gratiam solam remissionem peccatorum, cujus semper oporteret meminisse, nè quis iterum peccaret. Permitteret, bonam à Deo esse voluntatem, sed quatenus à Deo sumus ipsi. Quando & ipse fatebatur, se existimare, omne bonum ex Divinâ gratiâ profluere, intelligebat per gratiam, non inspirationem dilectionis, ut cognita sancto amore faciamus; neque impulsus interioris, qui exciter, & vires præbeat: sed gratias illas exteriores, quibus nos cumulavit, & cumulat Deus; quod considerit nos de nihilo, quod dotarit ratione, quod miserit ipsum suum Filium, quod instituerit præceptis, exemplo, doctrinâ. Neque quisquam, ⁷ aiebat Aug. cum verecundatus fuerit dicere, per nos ipsos fieri nos justos, non hoc in nobis operante gratiâ Dei, quia videt hoc à fidelibus, & piis fieri non posse, cum dicitur: Ad hoc se convertat, ut dicat... quia legem dedit, quia doctrinam instituit, quia bona præcepta dedit. Cum porro hæc auxilia lumen quidem præbeant intellectu, non item vires voluntati; ex eorum opinione fluebat, sufficere ad salutem, si resplendeat gratia in intellectu, tamen*

inde nullis augeatur viribus voluntas. Putant, ⁸ inquiebat Aug. voluntatem humanam lege datâ ad eam implendam sibi posse sufficere, nullâ super doctrinâ legis gratiâ sanctæ inspirationis adiutam. Dixit Pelagius: ⁹ *operari Deum in nobis velle, quod bonum est, sed non nisi sapientiæ revelatione, quæ est gratia intellectus, & pro exteriori, uti ipse faciebat, doctrinâ accepta ne quidem est vera gratia intellectus.*

5. CONSISTERE itaque, aiebant, Divinum auxilium in doctrinâ, aliisque rebus, quas se solis possunt homines efficere. Et cum non possit non mendacium plures semper formas & vultus sumere, apparet ex Epist. quinque Episcoporum ad Innoc. I. quomodo Pelagius ¹⁰ gratiam modò appellârit *liberum arbitrium*, modò *remissionem peccati*, modò *præceptum legis*, potissimum tamen naturæ eam vocabulo exposuerit; quod cum dicebat, permittebat callidè, concedi à Deo gratiam, nullo præcedente merito. Natura nostra, aiebat, cum libero suo arbitrio formata ab ipso fuit merâ gratiâ; unde, quidquid agit naturâ, Divino certè fit beneficio. Tria autem hic distinguebat: *Possè, Velle, & Operari*; affirmans, posse non peccare esse naturæ: quidquid autem naturæ esset, referri in accipis debere ejusdem auctori. A possibilitate venire voluntatem & actionem; manare proinde omnia à gratiâ. En tibi ipsissima ejus verba: ¹¹ *Primo loco Possè statuimus, secundo Velle, tertio Esse in effectu locamus. Primum illud, idest Possè, ad Deum propriè pertinet, qui illud creaturæ suæ contulit; duo verò reliqua, hoc est Velle & Esse, ad hominem referenda sunt, quia de arbitrii fonte descendunt. Ergo in voluntate, & opere bono laus hominis est, imò & hominis, & Dei, qui ipsius voluntatis, & operis possibilitatem dedit, quique ipsam possibilitatem gratiæ suæ adiuvat semper auxilio: Quod verò homo potest velle bonum, atque perficere, solus Dei est. Potest itaque illud unum esse, etiam si duo ista non fuerint, ista verò sine illo esse non possunt. Itaque liberum mihi est nec voluntatem bonam habere, nec actionem, nullo autem modo possum non habere possibilitatem boni, inest mihi, etiam si noluerò; nec otium sui aliquando in illo natura recipit. Quem no-*

Tria distinguit Pelagius: Possè, Velle, Esse.

(1) ex Aug. de Grat. Chr. l. 1. c. 32. Et baptismum unum tenemus, quod iisdem Sacramenti verbis in infantibus, quibus etiam in majoribus, dicimus esse celebrandum. Plus est, quod &c. infantes in remissionem peccatorum percipere baptismum. (2) cap. 35. (3) in Com. Quia Adam se solum, & suos posteros interfecit. (4) ex Aug. de Harr. har. 88. Eam dari hominibus, ut, quæ facere per liberum videntur arbitrium, facilius possint implere per gratiam. Bed, in Cant. c. 1. quævis per auxilium gratiæ Dei facilius ea perficere queamus. (5) Aug. ad Bonif. l. 4. c. 4. (6) Op. imp. l. 1. c. 94. Gratiam ergo Christi multiplicem confitemur. Primum munus ejus est, quod facti ex nihilo sumus; secundum, quod, ut viventibus sensu, ita sentientibus ratione præstamus &c. ipsa gratia legem in adiutorium misit. &c. (7) de Sp. & Lit. n. 32. (8) Epist. 144. Quam lege datâ putant &c. (9) ex Aug. de Gr. Chr. c. 10. Operatur in nobis velle, quod bonum est... dum revelatione sapientiæ &c. ex Op. imp. l. 3. c. 144. Deum adjuvare præcipiendo &c. (10) in Collect. P. Coutant. Inn. Epist. 28. n. 4. sive enim dixerit gratiam esse liberum arbitrium, sive remissionem peccatorum, sive esse legis præceptum, n. 6. ut eam esse non dicerent, nisi naturam. De Gest. Pel. n. 41. Omnino nullam dicit Dei gratiam, nisi naturam nostram cum libero arbitrio. (11) ex Aug. de Grat. Chr. c. 4.

bis sensum exempla aliqua faciant clariorem. Quod possumus videre oculis, nostrum non est; quod verò bene aut malè videmus, hoc nostrum est. Explicat id clariùs alio loco: ¹ Quòd loqui possum, meum non est; quod loquor, meum est, idest propriæ voluntatis: & quæ quòd loquor, meum est, utrumque facere possum, idest & loqui, & non loqui. Quia verò quòd loqui possum, meum non est, idest arbitrii mei, atque voluntatis, necesse est, me semper loqui posse, & si volueo, non posse loqui; non possum tamen non posse loqui, nisi fortè membrum illud adimam, quo loquendi impleri officium potest.

6. REDEAMUS ad locum superiùs recitarum, ubi ità pergit Pelagius: ² *Et ut generaliter universa complectar, quod possumus omne bonum facere, dicere, cogitare, illius est, qui hoc posse donavit, qui hoc posse adjuvat. Quòd verò bene vel agimus, vel loquimur, vel cogitamus, nostrum est; quia hæc omnia vertere etiam in malum possumus. Unde, quod propter calumniam nostram saepe reperendum est, cum dicimus, hominem posse esse sine peccato, & confessione possibilitatis acceptæ, laudamus Deum, qui nobis hoc posse largitus est. Nec est ibi ulla laudandi hominis occasio, ubi solius Dei causa tractatur: Non enim de Velle, nec de Esse; sed tantummodò de eo, quod potest esse, differitur.*

INTEGRUM hunc locum servavit nobis Augustinus, quo recitato, Ecce, ait, est totum dogma Pelagii in libro ejus tertio pro libero arbitrio bis omnino verbis diligenter expressum. Per sophistica ejus integumenta clarè promicat, quomodo voluerit, bonum esse possibile merà arbitrii virtute. Ex Epist. 5. Episcoporum ad Pontificem constat dixisse: posse hominem esse justum per liberum arbitrium cum adiutorio Divinæ gratiæ; at quare? quòd Deus hoc dedit homini in ipsa possibilitate naturæ. Nihilominus prodit se sophisma in aliis ejus dictis ab Augustino relatis: ³ *Ipsa non peccandi possibilitas non tam in arbitrii potestate, quam in naturæ necessitate est. Quidquid in naturæ necessitate positum est, ad naturæ pertinere non dubitatur auctorem, utique Deum. Quomodo ergo, inquit, absque Dei gratiâ dici existimatur, quod ad Deum propriè pertinere monstratur?*

7. IN totà hac disputatione Pelagii oportebat diligenter advertere mentem ad erroris *πρωτογενος* optimè nobis indicatum ab Augustino: ⁴ *Non ait: (Apostolus) Deus est enim, qui operatur in vobis posse; tanquam ipsi jam & velle, & operari per se ipsos habeant, nec in his duobus adiutorio ejus indigeant; sed ait: Deus est, qui operatur in vobis velle, & perficere; scilicet, non habetis solam ab eo*

potestatem, sed & auxilium ad quamvis operationem, omnemque sanctam cogitationem requisitum, quòque potestas, quam accepimus, in actum redigitur, vitamque consequitur. Perperam itaque rem accipit, qui Pelagianismi condemnat Scriptores antiquos, & Patres, quòd reperiat in illis, velle, & operari nostrum esse, atque oportere à nobis proficisci; quandoquidem nunquam illi negarunt, id simul Dei munus esse; atque eatenus duntaxat hæc Pelagiana formula rejecta fuit, quatenus constabat, intelligere ipsum sine adiutorii Divini indigentia, sciebatürque, quando eam se aiebat admittere, ac dilaudabat, intelligere hæc ipsum de rebus extrinsecis, non autem de interiori, peculiarique voluntatis præparatione; de dato item possibilitati auxilio, non ipsis actibus. Scire quippe debemus, ait eodem paragrapho Augustinus, quòd nec voluntatem nostram, nec actionem Divino adjuvari credit auxilio, sed solam possibilitatem voluntatis, atque operis. Jactabant nimirum, ⁵ gratiam sitam non esse, nisi in libero arbitrio, quod nullis suis præcedentibus meritis accepit nostra natura adjuvante item doctrinâ. Asserebant, ⁶ sine gratiâ posse hominem credere, & facere omnia Divina mandata; immò posse suis viribus semel in origine sue creationis acceptis per liberum arbitrium, nihil ulterius adjuvante illius gratiâ, qui creavit, domare, & extinguere omnes cupiditates, tentationesque superare. ⁷

AT QUE hæc erat medulla quasi & summa Pelagianæ hæresis; atque in his vertebantur susceptæ cum iis disceptationes, & torta in ipsos anathemata.

XIII. Imposturæ tam falsæ, tamque perversa dogmata suffocata suis propemodum in incunabulis fuere; propterea quòd ea tempestate non modò vivebant Hieronymus, & Augustinus, verum etiam quia suscitatus adversus illos fuit Spiritus Ecclesiæ per Synodorum, & Pontificum oracula. Jam inde ab anno 412. dies dictus fuit Celestio in numeroso Carthaginensi Concilio, quòd doceret in Africâ nonnullos ex erroribus jam recitatis, & enumeratis à Mercatore in Commonitorio primo, & secundo. Quare & causâ cecidère; & quia Celestius pergebat errorem tueri, Sacris interdictus fuit. Ab hac Sententiâ provocavit ad Pontificem: sed cum Romam iurus videbatur, Ephesum se contulit. Triennio post Joannes Episcopus Jerosolymitanus ex suis coëgit Synodum, fuitque ibidem examinatus Pelagius; qui acres ac vehementes Orosii oppositiones artificiosis, fraudumque plenis propositionibus à se se-

Restitut. Pelagianis Hieronymus, Augustinus, & Concilia.

(1) ap. Aug. de Nat. & Gr. c. 45. (2) ex Aug. de Grat. Chr. c. 4. (3) de Nat. & Gr. c. 51. (4) de Gr. Chr. n. 6. ... nec in his duobus ejus adiutorio indigeant. (5) Aug. de Harr. har. 88. (6) Ep. 5. (7) Ep. 177. n. 1.

facile amolitus est, exaltationem gratiæ præ se ferens, asserensque, non posse nos cavere nobis à peccato citra opem Divinam. Profuit etiam multum Pelagio favor Episcopi, qui Confessui præfuerat, adeo ut aliud nihil decretum fuerit, nisi, ¹ ut ad Beatum Innocentium Papam Romanum Fratres, & Epistolæ mitterentur, universis, quod ille decerneret, secuturis. Scripsit S. Prosper Carm. de Ingr. P. 1. Pestem subeuntem prima recidit Sedes Romæ Petri, sed intelligit de rescissione decretoria, atque ultimâ; siquidem non extant Acta Pontificia bis Synodis anteviora.

Synodus
Diospoli-
tana.

2. HAUD multò post 14 Episcoporum Synodus celebrata fuit Diospoli à Palæstinæ Metropolitâ, in quâ pariter interrogatus fuit Pelagius. In hac post consueta effugia, oppositum ei fuit, exiisse inter ceteras ipsius, & Celestii discipuli sui propositiones, etiam sequentes: ² Possè hominem absque omni peccato, & facili negotio Divinam observare præcepta, modo ut velit. ³ Gratiam Dei, & adiutorium non ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse, vel in lege, ac doctrinâ. Item, Gratiam Dei concedi ob nostra merita, quandoquidem nefas esset eam peccatoribus impertiri. Ex quo efficitur, in meâ positum esse voluntate, ut dignus sim. Præterea: Si gratia efficit omnia, peccatum esse culpam gratiæ, quæ desit, oblivionem autem, & ignorantiam peccato subiacere non posse. Ad has aliasque huiusmodi propositiones falsò respondit Pelagius, suas non esse, seque eum execrari, qui has protulisset. Hæc stante declaratione absolutus fuit, damnato tamen ejus dogmate, inutilique effectâ ejus absolutione utpote in re falsâ fundatâ; quandoquidem Pelagius disseminare magis quàm antè perrexerat hanc hæresin, insuper jactitans, ab illâ Synodo sententiam suam fuisse comprobaram. ⁴

Concilium
Carthagi-
nense.

XIV. VERUM annò sequente novæ disquisitioni subjecta, & condemnata fuit ejus doctrina Carthagine à Concilio 69, Episcoporum, quod eâ de re certiorum continuo reddidit Pontificem, ⁵ ut Apostolicæ etiam Sedis adhiberetur auctoritas, utpote quæ Conciliorum Decretis ultimum pondus addit. Ostendebat Concilium, cum Pelagius & Celestius ob suam astutiam convinci non possent, æquum saltem esse, damnari eorum doctrinam, & omnes eandem profitentes; nimirum: ⁶ Humanam sibi ad vincenda peccata, & Dei mandata faciendâ, sufficere voluntatem; & infantes à perditione non

liberari, nec vitam æternam consequi per baptismum. Eodem anno aliud quoddam Concilium Episcoporum amplius 60. Milevi in Numidiâ celebratum scripsit pariter ad Pontificem, ostendens necessitatem novo fulmine hanc hæresin feriendi; futurumque, ut qui hac peste infecti essent, facilius Sanctitatis suæ auctoritati, utpote de Sacrarum Scripturarum auctoritate depromptæ, sese subicerent. ⁷

Milevita-
num.

2. UTRIQUE Concilio respondit Innocentius; ac primùm laudavit Patres Concilii Carthagenensis, quòd Sedem interrogando Apostolicam ⁸ antiquæ traditionis exempla servarint, ... suoque judicio deferentes Patrum instituta custodierint, qui non humanâ, sed Divinâ decrevere Sententiâ, ut quidquid, quamvis de disjunctis, remotisque provinciis ageretur, non prius duceretur finendum, nisi ad hujus Sedis notitiam perveniret, ut hujus auctoritate, quæ fuerit justa promulgatio, firmaretur. Detestatus deinde est eos, qui sibi se putant debere, quòd boni sint ... & nos adiutorio negant indigere Divino. Docuit: Nisi magnis precibus gratia in nos implovata descendat, non posse unquam nos vincere. Cujus rei fidem facit S. David, rogans Deum, ut adiutor suus sit, neque se derelinquat; omnes item Sancti, cum profitentur, nihil se sine Deo posse efficere. Pergit hic Pontifex optimus: ⁹ Liberum enim arbitrium olim Adam perperissus, dum suis inconsultum utitur bonis, cadens, in prævaricationis profunda demersus est, & nihil, quemadmodum inde surgere posset, invenit; suâque in æternum libertate deceptus, hujus ruinae jacuit oppressus, nisi eum post Christi pro sua gratia revasset adventus; qui per novæ regenerationis purificationem omne præteritum virum suâ baptismatis lavacro purgavit. Pontificia hæc periodus appellata fuit à S. Augustino: *Sedis Apostolicæ Sententia clarissima*. ¹⁰ Pergit eadem Epistolâ: Et ejus firmans statum, quòd rectius stabiliusque procederet, tamen suam gratiam in posterum non negavit. Nam quamvis redemisset hominem à præteritis ille peccatis, tamen sciens, iterum posse peccare, à reparatioem sibi, quemadmodum possit, illum & post ista corrigere, multa servavit. Quotidianâ præstat ille remedia, quibus, nisi freti, confisque nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores. Necessè est enim, ut, quò auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur.

Responsa
Innocentii.

3. Laudati etiam ab ipso fuere Patres Milevitani, quòd fuerint secuti Regulam antiquam toti orbi christiano communem,

(1) Oros. in Apol. c. 2. (2) Idem. c. 1. (3) de Gest. Pel. c. 14. (4) de Gest. Pel. c. 30. Quatuordecim Episcoporum Sententiâ definitio nostra comprobata est. (5) inter Innoc. Epist. 26. n. 1. ut Statuta nostræ mediocritatis etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur auctoritas. (6) n. 6. (7) Epist. 26. n. 3. (8) Inn. I. Epist. 29. n. 1. n. 3. & 4. (9) n. 7. (10) ad Bonif. l. 2. c. 4. quid istâ Sedis Apostolicæ Sententiâ clarius, atque manifestius.

petendi nimirum responsa ex fonte Apostolico, maxime quando agitur de re fidei.¹ Adduxit opportunè versiculum Psalmi quasi in Pelagianos prolatum: ² *Ecce homines, qui non posuerunt Deum adiutorem sibi!* Asseruit, ex tota apparere Scripturam, *Voluntati liberæ non nisi adiutorium Dei esse necessarium, eamque nihil posse, cum ope est destituta Cœlesti Pelagium, & Celestium appellavit inventores vocum novarum, quæ sicut dixit Apostolus, adificationis nihil, sed magis vanissimas consueverunt parere quæstiones.*³ In utraque Epistolâ ratam habuit eorum proscriptionem, separationemque à grege fidelium: *Ecclesiasticâ eos communionem privandos, Apostolici vigoris auctoritate censens, donec resipiscant.*⁴ Ad hæcenus narrata respexit Augustinus, cum scripsit: *Jam enim de eâ causâ duo Concilia missa sunt ad sedem Apostolicam; inde etiam Rescripta venerunt; causa finita est: utinam & finem aliquando error habeat!* His actis decessit Innocentius, mense Martio, ad annum 427.

Celestii doctrinæ, & hypocrisis.

XV. SUCCEDENTE huic Zosimo, Celestius se Romam contulit, probitatēque tantisper simulatâ, Catholicum se, & promptum ad subscribendum omni S. Sedis judicio iactavit, ac falsis demum assertionibus consuetisque fraudibus conciliavit sibi ex parte animum Pontificis; idque vel eò magis, quod his omnibus respondebant Epistolæ Pelagii sanctarum propositionum plenæ, adjunctæ à Prælio Jerosolymitano Episcopo, Pelagii Patrono. Adjunxit Epistolâ Pelagius Professionem fidei, quâ fatebatur, baptismum *iisdem Sacramenti verbis in infantibus, quibus etiam in majoribus, esse celebrandum.*⁵ Dixerat in alia: baptizari debere in remissionem peccatorum secundum Regulam Ecclesiæ universæ; quibus verbis confiteri videbatur peccatum originis, quandoquidem aliud incurrisse non poterant infantes. Asfirmabat, arbitrium quidem esse liberum, nos tamen *semper Dei indigere auxilio*; quo videbatur profiteri dogma Catholicum, quod aliis proponi verbis non solet. In has propositiones rectè cadebat, quod de aliis similibus, quæ non calamo quidem, sed ore Pelagiano effluerant, dixerat Augustinus: *Quisquis hæc audit, & sensum ejus ignorat... omnino eum putat hoc sentire, quod veritas habet.* Immo de aliquâ ex his ipsis loquebatur, cum scripsit: *Quis post illa verba putaret, eis de hæc re ullam movendam esse quæstionem?* Validissimum tamen pro ipsis momentum erat, quod semper fi-

niebant implorantes correctionem, si quis in scribendo obrepisset error; omnia, quæ S. Sedes damnaret, damnatos se promittentes.⁶

2. COEPIIT itaque addubitare Zosimus, an non fortasse ex concepto in Pelagium odio nonnulli suo antecessori objecissent glaucoma; crediditque, teneri se novam instituere disquisitionem. Duas hæc de re Epistolâ scripsit ad Episcopos Africæ, quibus ostendit, satis sibi persuasam esse probitatem Pelagii & Celestii, eorumque reditum ad sinum Ecclesiæ, exponens porro, quâ teneritudine animi in examinibus habitis omnes adstantes pias eorundem audierint declarationes; neque esse illum in Scriptis illorum locum, in quo *Dei gratia vel adiutorium prætermisum sit.*¹⁰ Quamobrem jubebat intra bimestre Romam venire accusatores, ut illis præsentibus nova suscipi discussio posset; omni interim suspensio judicio, neque idcirco absolutis Pelagio, & Celestio. Ex quo liquet, falsum esse, quod quippiam egerit contra Sententiam Innocentii; quanquam id legatur apud Facundum schismaticum, ævique posterioris Scriptorem. Innocentius eos tantisper damnaverat, dum se emendarent. Zosimus ratam habuit doctrinæ condemnationem, Catholicam illam appellans, alterique oppositam. Quoad personas porro, cum homines isti se respuisse profiterentur, convocavit accusatores, ut audiret, quam haberent causam eos traducendi tanquam impostores.

3. ALLATIS his in Africam literis, rei gravitas fecit, ut exiguo tempore cogere-
tur ex variis provinciis 214. Episcoporum Concilium, quod, ut habemus ex Prospero, statuit: ¹¹ *Per Ven. Episcopum Innocentium de B. Petri Sede prolata manere Sententiam, donec aperitissimâ confessione fateantur:* Adjuvari nos Divinâ gratiâ per Jesum Christum in omnibus actionibus; non solum ad cognoscendam, sed etiam ad operandam iustitiam, adeo quidem, ut sine illâ nihil possimus facere, nec cogitare, nec dicere, quod ad veram pertineat pietatem. Ad hæc tempora respexit Hieronymus, cum dixit de his opinionibus: *quæ olim Romæ, & dudum in Africa condemnata sunt.*¹² De omnibus, quæ gesta erant, continuo Pontificem certiore reddidit Concilium, prius etiam, quam bimestre efflueret. Nequaquam illud discrepabat à mente Pontificis, quia non cogitabat ad fidelium communionem eos recipere, nisi verè ortho-

Zosimus novam disquisitionem instituit.

(1) Epist. 30. n. 2. Antiquæ scilicet Regule forum secuti, quam toto semper ab orbe... de Apostolico fonte petentibus &c. (2) Pl. LL. 9. (3) n. 4. & 6. (4) ibid. (5) Serm. 131. n. 10. (6) Libell. Fid. in Aug. tom. 10. App. p. 96. (7) de Gr. Chr. l. 1. n. 2. (8) ibid. l. 2. n. 8. (9) l. 2. n. 8. (10) Zof. Ep. n. 2. *Est ne ullus locus, in quo Dei gratia &c. ... quare intra 2dum mensem aut veniant, qui præsentem redarguant aliter sentire &c. ... à vinculis tamen Excommunicationis nondum creditus est esse solvendus.* (11) Prosp. con. Collat. c. 10. (12) Dial. 3.

doxos. Non liquet satis, quid eâ porro in re tunc actum sit, propterea quod multa interciderint monumenta; videtur tamen Zosimus, quo tempore hæc discutiebantur in Africa, idem Romæ ob exhibitum à Paulino Diacono libellum supplicem adversus Celestium, pro ea ac par erat præstitisse, ejusque fraudes jamtum detexisse. Quandoquidem Paulinus pluribus libellis aperuerat pravum propositionum illarum finem, quæ in seipsis spectatæ esse poterant Catholicæ. Videmus ex libello Paulino, quomodo hoc in examine ad omnem prævertendam fraudem ad ipsum dixerit Papa: *Damnus ergo illa omnia, quæ in libello Paulini continentur? Cognovisti, quales Literas dederit Sedes Apostolica ad Fratres, & Episcopos Africanæ provincie? Damnus illa omnia, quæ nos damnamus, & tenes omne id, quod nos tenemus? Et postea: Nolo, nos circumtu ducas: damnas ea omnia, quæ tibi objecta à Paulino, sive per famam jactata sunt?* Ex his appareret, tum temporis modò Pontificem invidias agnovisse; unde eodem libello ait Paulinus: *Oportuit ore duorum Pontificum hanc hæresin damnari.*

4. CONSTAT ex Epistolâ Pontificis ad Africanos Episcopos,² noluisse ipsum ullo pacto præcipitare Sententiam; sed certiores reddidisse de habito Romæ in integram Celestii fidem examine, cujus effectus alius non erat, quàm ut Romam accerferentur, qui asserebant; *aliter ipsum sentire, quàm libellis scribebat.*³ Ex ejusdem ad Concilii Episcopos Responsoris colligere licet, veritos eos fuisse, nè Papa præstitâ plane Celestii sermonibus fide de mutandis superioribus cogitaret Decretis. Verùm certò ipsis affirmat Pontifex anno 418. mense Martio,⁴ *quævis Patrum traditio Apostolicæ Sedi auctoritatem tantam tribuerit, ut de ejus judicio disceptare nullus audeat; idque per Canones semper, Regulæque servaverit; & currens adhuc suis legibus Ecclesiastica disciplina Petri nomini, à quo ipsa quoque descendit, reverentiam, quam debet, exerceat; voluisse tamen se etiam ipsos in consilium adhibere de omnibus; atque hinc significare, nihil se ... immutasse, sed in eodem euncta reliquisse statu.* Torum hoc Zosimi factum aliis multò coloribus à nonnullis fuit adumbratum. Verùm quid obmoveri possit contra testimonia hæc adeò perspicua & illud Augustini, affirmantis, graviter de Zosimo conquestum fuisse Julianum, quia doctrinæ Apostolicæ, & sui Decessoris

*Sententiæ noluit refragari.*⁵ Non expenderunt hæc loca omnes, qui persuadere hominibus conati sunt, errasse hunc Pontificem, retractando ea, quæ Innocentius decreverat, & comprobando Professionem fidei, quæ negabatur peccatum originis. Primus libellus Pelagii nihil continebat, quod de se orthodoxum non esset; sed vitiosus duntaxat appellari poterat ob latens ipsius & Celestii omnia hæc male interpretandi consilium. Hinc habemus ex Augustino, lib. de Gr. Chr.⁶ quod *visus fuerit ad tempus aliquid dicere, quod fidei Catholicæ conveniret; sed illam Sedem usque in finem fallere non prævaluit.* Deceptio hæc nata erat ex eo primùm, quod Catholicè loquentes animi sensu occultarent. Hoc autem non est falli doctrinâ, nec dogma erroneum comprobare; sed interiorum obvolutamque hominum malitiam, quæ soli Deo pater, non introspicere. Cæterùm Zosimus non edidit in libellum hunc Decretum ullum approbans; sed duntaxat judicavit, debere in homines istos novum institui examen, idque eò magis, quia, si verè respicerant, & dolebant, debebant in sinum Ecclesiæ iterum admitti, quanquam antè peccassent. Testis est Augustinus, quod Zosimus, ubi vidit Celestium ponere personam, ac sic primum in pejora animum prodere, *multum misericors ... donec, si fieri posset, respiceret, maluerit eum sensim suis interrogationibus, & illius responsionibus colligere, quàm districtâ ferire sententiâ.*⁷ Cum his autem quo pacto conciliatur, quod opinionis hæresin non agnoverit, id quod modò quidam non veretur ei opponere? Demum docet nos idem Augustinus:⁸ *Pelagianam hæresin cum suis auctoribus ab Episcopis Romanæ Ecclesiæ, prius Innocentio, deinde Zosimo, cooperantibus Conciliorum Africanorum Literis, convictam fuisse, atque damnatam.* Unde neuter Pontifex ab alterius opinione dissensit.⁹ Quenam tandem Epistola venerandæ memoriæ Papæ Zosimi, quæ interlocutio reperitur, ubi præceperit, *credi oportere, sine ullo vitio peccati originalis hominem nasci? nusquam provisus hoc dixit, nusquam omnino conscripsit.* Voluntatem autem emendationis præ se ferente Celestio, hujusque desiderium ostendente Zosimo, voluntas emendationis, non falsitas dogmatis approbata est. Ità loquitur Augustinus. Et tamen Zosimo errorem impingere non erubescit is, qui non nisi ex Augustini se ore loqui jactitat. Scripsit

(1) in collect. P. Cont. Zof. Ep. 8. n. 2. (2) Zof. Ep. 2. n. 6. Unde in præsentī causa nihil præcox, immaturumque censuimus, sed innoscere Sanctitati Vestræ super absolutâ Celestii fide nostrum examen ... quare intra 20m mensem aut veniant &c. (3) ibid. (4) Ep. 12. n. 1. & 2. (5) con. Jul. l. 1. n. 13. & tamen ejus Successorem crimine prævaricationis accusat, quia doctrinæ Apostolicæ &c. (6) de Gr. Chr. l. 2. n. 24. (7) de Gr. Chr. l. 2. n. 7. sed multum misericors memorata Sedis Antistes, ubi eum vidit ... donec si fieri posset &c. (8) Rete. l. 2. c. 50. & Epist. 190. n. 22. (9) ad Bonif. l. 2. n. 5.

D. Prosper adversus Cassianum, si ejus opinio non longè à Pelagianis disjuncta vera fuisset, errasse Sacrosanctam B. Petri Sedem, quæ ad universum orbem Papæ Zosimi ore loquens eandem proscripsit; scripsitque eundem Pontificem adversus hujusmodi impietatem gladio Petri dextris omnium armasse Antistitem.¹

Concilium
Carthagi-
nense.

XVI. A. I. Carthagine habitum fuit quamprimum conforme menti Pontificiæ Concilium. Huic tribuuntur octo aut novem Canones, qui extant, atque à Zosimo probati ac dilaudati fuere. Anathemate igitur in his seriebatur, qui diceret:² 1) Adamum conditum esse mortalem; moriturumque etiam fuisse sinè peccato, necessitate naturæ. 2) Non contrahere infantes peccatum originis ex Adamo. 3) Dicto illo: *In domo Patris mei sunt mansiones multæ*, innui, locum quandam medium in Regno Cælorum, in quo beate vivant infantes sinè baptismo defuncti. 4) Valere duntaxat Dei gratiam ad peccatorum remissionem, non item ad juvandum, nè committantur. 5) Eandem ad non peccandum nos juvare, faciendo, innouescere nobis præcepta, & ea, quæ agi oportet; non item faciendo amare & exequi id, quod faciendum cognovimus. 6) Justificationis gratiam concedi nobis, ut facilius imperata faciamus. 7) Illud Joannis: *Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos decipimus*; intelligi debere non perinde ac si ita reipsa esset, sed solà dici humilitate. 8) Cùm dicitur in Oratione Dominicâ: *Dimitte nobis debita nostra*, id eum à Sanctis profertur, non de ipsis intelligi, sed de peccatoribus. 9) Has voces à Sanctis proferri solà modestiâ id suadente, non jubente veritate. Tertius Canon in multis Codicibus non reperitur; videtur tamen, illius mentio fieri à D. Augustino, cùm dicit, damnatos à Conciliis, & Pontificibus fuisse Pelagianos, quod dederint *non baptizatis parvulis quietis & salutis locum, etiam si præter Regnum Cælorum*.³

Julianus
provocat ad
Concilium
œcumeni-
cum.

2. HAUD multò post, dilapso clam Celestio, prodiit celebris illa Decretalis Zosimi, servata nobis à Mercatore, quæ Tractoria dicitur,⁴ & per totum orbem christianum missa fuit, quæque, utpote admodum proluxa complectebatur veram doctrinam, Canonum Africanorum comprobationem, causamque totam unâ cum proscriptione Celestii, juxta ac Magistri sui Pelagii. Re-

citatis ex eadem quibusdam periodis subdit Augustinus: *In his Sedis Apostolicæ verbis ita manifestè & dilucidè apparet antiquæ & fundata fides Catholica, ut de eâ dubitare Christiano non liceat*. Atque hæc fuit Sententia decretoria in tam gravi lata negotio. Consideravit Pontifex subscribi Epistolam suam ab omnibus Episcopis, eamque misit in omnem partem, exploraturus hoc pacto, numquis foret Episcoporum hæc peste afflatus. Et sanè 18. fuere, qui condemnationi recusarunt subscribere. Coryphæus eorum fuit Julianus, qui omnium nomine poscebat indictionem Concilii œcumenici; missa ad Pontificem proluxa satis Scripturâ, quasi Professione fidei optimarum doctrinarum, sed ad propositum non facientium plenâ; in quâ nihilominus noxæ originalis inficiatio luculenter promicabat. Profitebatur in eadem, integrum sibi non esse, hominum eorum proscriptioni suffragari, qui in locis longè diffitis contra fas omne judicati essent, nullo defensionis loco concessio, quandoquidem extarent Catholici complures & probi ipsorum libri, quibus ipsi etiam damnati errores recens rejectos damnassent. Affirmabat, nefas esse, humana Decreta Divinis anteferri Præceptis, quæ à Scripturâ docemur; textensque longam locorum sibi in speciem faventium seriem declarabat, ad œcumenicum se provocare Concilium; quas etiam nœnias pluribus post annis denuò occinere. Quamobrem dicebat ad Julianum Augustinus: *Quid adhuc queris examen, quod jam factum est apud Apostolicam Sedem? & paulò post: Damnatâ ergo hæresis ab Episcopis non adhuc examinanda, sed coercenda est à Potestatibus christianis*. Explofit alibi eorum superbiam, quod hanc sibi captare intelligerentur gloriam, quod propter illos Orientis, & Occidentis Synodus deberet congregari;⁵ ut si perventum nequirent orbem Catholicum, commoverent saltem ipsum, ac conturbarent.

DOCVIT eodem tempore, necessariam de cætero ad condemnandam hæresin non esse congregationem Synodi, cùm potius rarissimæ inveniantur, propter quas damnandas necessitas talis extiterit.⁶ Finis rei hic fuit, ut Julianus *Apostolicâ Sententiâ*, ut author est Mercator, fuerit exauctoratus, Imperatoriâ verò non tantum suo dejectus gradu, sed universâ etiam Italiâ expulsus.⁷

Damnatus
& Italiâ
ejicitur.

3. NOUPERAM Pelagii proscriptionem

(1) Prosp. con. Coll. c. 5. & 21. (2) Concil. Carth. an. 418. Ut quicumque dixerit, Adam &c. (3) de Animâ, l. 2. c. 12. (4) in Comm. quæ Tractoria dicitur, quâ Celestius, Pelagiusque damnati sunt &c. A beata mem. prædicto Zosimo Episcopo, scriptis amplissimis per damnatus est, in quibus & ipsa capitula &c. (5) Aug. tom. 10. App. p. 113. Absentium damnationem ob Dei timorem subscribere non audemus... locumque defendendi accipiant &c. Hæc autem omnia... ipsi etiam, de quibus ista jactantur, falsi sibi objecta restantes libellis propriis damnaverunt... Docti per Scripturas, humanam voluntatem præceptis Dei non debere præferri... Certa sit Sanctitas Vestra, nos ad audientiam plenariæ Synodi provocare. (6) Op. imp. l. 2. n. 103. (7) ad Bonit. l. 4. n. 34. (8) ibid. (9) Merc. p. 33. p. 138. Non solum imperialibus legibus, sed & sacerdotalibus Statutis &c.

alia denuò in Palæstinâ, quò confugerat, excepit, autoritate celebratâ ibidem Synodi sub Theodoro Episcopo Antiocheno, aded quidem, ut illâ exturbatus provinciâ fuerit. Vidit Mercator literas, quas hâc dēre ad Pontificem dedere Theodorûs, & Episcopus Jerosolymitanus. Nec remisit in subsecutis Pontificibus hæc sollicitudo. Celestinus, cui, ut scribit D. Prosper, ¹ ad Catholica Ecclesiæ præsidium multa Dominus dona concesserat, impensè rogatus fuit à Celestio, ut suam secundis curis revideri causam curaret; at illè potius dedit operam, ut ejiceretur Italîa.

Ita & paulò antè Bonifacius Papa contra inimicos gratiæ Dei non solum Apostolicis, sed etiam Regiis urebatur Edictis. Iterata etiam in Ephesinâ Synodo fuit Pelagianorum proscriptio, quoniam nonnulli hujus sectæ eidem sese obtulerant. Fulmen in eosdem torfit S. Leo, atque omnium ultimus Gelasius Papa, qui in datâ ad Dalmatiæ Myrgetinorū Epistolâ inquit: *Debellata est hæc hæresis ab Innocentio, à Zosimo, à Bonifacio, à Celestino, & à Leone.* Quam opportunum foret, quàmque hodiernis hæresibus utile, conferre inter se quandoque Pelagianorum causam & Quesnellî! Nunquam agendi rationem aded concordem, nunquam prohibitiones aded similes, nunquam facta aded sibi vidimus conformia. Utraque factio ponit, aut posuit studium in elaborandis propositionibus fallacibus, quæ coram rudioribus sua regunt consilia, quæque & sanctè & Catholicè possunt exponi, proindeque idoneæ comprimis sunt ad imponendum omnibus, qui proferentium sensa non intospexere: Utraque, cum res & occasio postulat, mutat, & mutavit loquendi genus, & formam: Utraque adfert ex Scripturâ & Patribus loca mutila, dimidiata, & aliena à proposito: Utraque adversus iteratas, & decretorias S. Sedis condemnationes iisdem se insulsis, ineptisque rationibus conatur, conatâque fuit ruti.

XVII. OCCASIONEM hic nanciscimur advertendi animum ad insigne quoddam principium Augustini, magni illius Patris, cujus potissimum haberi rationem convenit hoc in volumine. Veram ² nimirum Religionem... omnino sine quodam gravi auctoritatis imperio inviri rectè nullo modo posse. Quapropter Sacrilegos ³ vocavit Manichæos, quod omni repudiata auctoritate solâ niti volebant ratione. Unam hinc esse,

docebat, Ecclesiam Catholicam, quamvis tor essent sectæ inter Christianos. Dubitamus, nos ejus Ecclesiæ condere gremio, quæ usque ad confessionem generis humani ab Apostolicâ Sede per Successores Episcoporum, frustra hæreticis circumlatrantibus, & partim plebis ipsius judicio, partim Conciliorum gravitate, partim etiam miraculorum majestate dampnatis, culmen auctoritatis obtinuit; cui nolle primas dare, vel summe profectò impietatis est, vel præcipitis arrogantia. Non sufficit, ajebat Augustinus ad Julianum, ⁴ Symbolum Fidei profiteri; Novatianos enim, Arianos, Eunomianos, aliosque nonnullos, nonne etiam, cum totum Symbolum confessi fuerint, vocamus hæreticos? Quando Pelagius refragatus fuerat loco cuidam relato in Epistolâ ab Innocentio Papa, increpuit ipsum Magister noster, tanquam offensæ Apostolicæ auctoritatis reum. ⁵ Tenet me in Ecclesiâ Catholicâ ab ipsâ Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas post resurrectionem Dominus commendavit usque ad præsentem Episcopatum Successio Sacerdotum. Augustini discipulis adnumerari nunquam potest, qui ab his ejus sensis dissentit.

2. REPETIT ipse sæpissimè in Dissertationibus suis, & Scriptis, suffragante non Africanâ modò, verùm etiam universâ Ecclesiâ: ⁶ D. Petrum Apostolum Ecclesiæ unice (lege unice) typum. Ipse enim Petrus in Apostolorum ordine primus... sæpe unus responderet pro omnibus... Apostolatus principatum tenens... ⁷ Cum omnes essent interrogati, solum Petrum respondisse: Tu es Christus Filius Dei vivi, & ei dicitur: Tibi dabo claves Regni Cælorum. Multos fuisse Apostolos, & uni dictum fuisse: Pæce oves meas &c. nam & ipsum Petrum Servator, cui commendabat oves suas, quasi alter alteri, unum secum facere volebat... ut esset ille caput, ille figuram corporis portaret, idest Ecclesiæ. Cum Principatus Apostolatus in ipso speciatim reluceat, uti ⁸ scripsit Cyprianus, & discimus ex SS. Literis, commisisse ipsi Redemptorem post mortem gregem suum pascendum. Neminem ignorare, illum Apostolatus Principatum cuilibet Episcopatu præferendum. ⁹ Certissimum veritatis argumentum esse, seriem Pontificum continuatam jam inde à Petro (cui Dominus dixit: super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam) ad Anathasium, qui eo tempore Cathedram eandem occupabat. Verba autem illa: super hanc petram, malitne Lector de Christo,

Causa Pelagiana typus est Quesnellianæ.

Solum attendendum esse Ecclesiam, ostenditur ex Augustino.

(1) Prosp. coh. Coll. c. 21. (2) de Util. cred. n. 21. (3) n. 2. n. 19. n. 35. (4) Op. imp. l. 4. c. 7. (5) Epist. 186. n. 28. con. Epist. fundam. n. 5. (6) Serm. 76. n. 1. (7) in Joann. Tract. 119. n. 4. (8) Serm. 46. n. 36. (9) de Bapt. con. Donat. l. 2. n. 2. Ecce ubi commemorat Cyprianus, quod etiam nos in Scripturis Sanctis didicimus, Apostolum Petrum, in quem primatus Apostolorum tam excellenti gratiâ præminet... quis enim nascit, illum Apostolatus Principatum cuilibet Episcopatu præferendum?

an de Petro intelligere, ejusdem reliquit arbitrio in libris Retractionum.¹ Exponebantur de D. Petro in Hymno quodam D. Ambrosii, qui tum cantabatur. Asserebat quoque Augustinus, parum laborandum esse Carthaginiensi Episcopo de tot hostium conspiratione,² cum se videret Romanae Ecclesiae, in qua semper Apostolica Cathedra viguit principatus, per communicatorias literas esse conjunctum, apud quam dictus Episcopus Carthaginis, quae prima erat Africae Metropolis paratus esset causam suam dicere. Illud Lucae: Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua, sic fuit expositum à D. Augustino:³ hoc est, ne auferatur ex ore tuo Verbum veritatis. Quod Bonifacius Papa Imperatoriam etiam, uti paulò antè innuimus, auctoritatem contra Pelagianos adhibuerit, quodque à multis reprehendebatur, in antecessum ab Augustino probatum fuit, qui

Tractatum conscripsit contra dicentes, non utendum esse supremam potestate ad corrigendos Donatistas. In alià Epistola:⁴ Quis non laudat, ait, leges ab Imperatoribus datas adversus sacrificia Paganorum? & certè longè ibi pena severior constituta est; illius quippe impietatis capitale supplicium est. Profectò qui S. Sedis Decretis non acquiescit, qui non reveretur Edicta Pontificia in materia dogmatis, immò nè Regiis quidem Mandatis obtemperat, alium planè Magistrum se agnoscere profiteri debebat, quam Augustinum; illum nempe virum, qui Rescriptis Romæ advenientibus causam pronuntiabat finitam;⁵ qui docuit, neminem sibi id sumere debere, ut discutere velit ea, quae à Sede Apostolica jamtum fuere discussa; sed pervicaciam hujusmodi hominum à Potestatibus coercendam esse christianis.⁶

(1) Epist. 53. n. 2. Si enim ordo Episcoporum sibi succedentium &c. Dominus ait: super hanc petram &c. Retr. l. 1. c. 21. Harum autem sententiarum, quae sunt probabilior, eligat Lector. Qui sensus etiam cantatur ore multorum in versibus B. Ambrosii. (2) Ep. 43. n. 7. (3) in Pl. CXVIII. Serm. 13. n. 3. (4) Epist. 95. n. 10. (5) Serm. 131. n. 10. Inde Rescripta venerunt; causa finita est. (6) Op. imp. n. 103. Quid adhuc quaeris examen, quod jam factum est apud Apostolicam Sedem? non adhuc examinanda, sed coercenda est à Potestatibus christianis.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

HISTORIAE THEOLOGICAE

LIBER VIII.

Quo refertur Doctrina D. Hieronymi. Deinde exponitur, & declaratur Error Semipelagianorum.

I. Quandoquidem cum Pelagianis sub ipsa haeresis nascentis primordia omnium primus congressus fuit magnus Doctor Ecclesiae Hieronymus, recensebimus modò ejus sententias variis Operum suorum locis sparsas, ac disseminatas. Epistola ad Ctesiphontem ridet praetensam ab iis impeccantiam, & *arra diav*, atque ex clarissimis Scripturae locis demonstravit, quantum eorum opinio abesset à vero; quomodo item justì, quos vocat Scriptura, tales appellati fuerint, quia in ipsis praevalabant virtutes. Advertit fraudem Pelagianorum, cum adjiciebant: non absque Dei gratia.¹ Intelligebant enim ejus nomine liberum arbitrium, & legem; abutentes malitiosè dicto illo Isaiae: *Posuit Deus legem in adjutorium*. Reprobavit eorum doctrinam, quod destruat voluntas, (h. e. liberum arbitrium,) si alterius ope indiget.²

Ostendit, quantum nefas sit arrogare quendam sibi, quod Dei non amplius indigeat auxilio. Docuit: ipsum liberum arbitrium Dei niti auxilio, illiusque ad singula ope indigere, id quod negabant Pelagiani.³ Ostendit ex eo, quod omnia possimus nobismet ipsis consequi, supervacaneas esse preces, & jejunia. Recensuit loca Testamenti veteris, & novi, quibus docemur, velle & curvere meum esse, sed ipsum meum finè Dei semper auxilio non fore meum;⁴ docemur item, praecepta servatu esse possibilia, sed virtute Coelestis gratiae; neque satis esse, quod concessum nobis semel fuerit arbitrium, sed ad omne opus bonum semper Divino opus esse auxilio.

2. OMNIA haec capita diffusè pertractavit tribus libris, in Dialogo adversus Pelagianos: ubi innumera eam in rem loca ex SS. Literis adducit, ut commonstret, docuisse

(1) Hier. Epist. in Veron. edit. 133. n. 5. Illud verò, quod ad decipiendos homines quosque postea huic sententiae coaptarunt: non absque Dei gratia. (2) n. 6. n. 7. Afferunt se per arbitrii libertatem nequaquam ultra necessarium habere Deum &c. (3) n. 10. (4) n. 6.